

Iskra

Nekdanji vodja partizanskih radijskih delavnic 99 d in dolgoletni Iskrin vodilni delavec ing. Milan Železnik je odkril spominsko obeležje in posadil mlado lipovo drevo.

34

Zgodovinski spomin

Slavnost ob odkritju spominskega obeležja slovenskih partizanskih delavnic 99 d v Črmošnjicah ni bila samo spominjanje na zametek slovenske elektronske industrije in s tem tudi na temelj, iz katerega je zrastle Iskra, temveč je bila hkrati tudi sam živ zgodovinski spomin. In ta zgodovinski spomin, ki se ga moramo čim bolj zavedati, nam pripoveduje zgodovinsko resnico, še kako aktualno prav v teh dneh, da je bila že takrat v partizanskih ljudeh še kako prisotna zavest o opranju na lastne sile, saj si brez nje nikakor ne moremo zamisliti, da so po lastnih zamislih inženirjev in elektrotehnikov iz teh delavnic pričeli prihajati v zadnjih mesecih 1943. leta in prvih mesecih 1944. leta aparati, sprejemniki Hajka I, sprejemno-oddajne postaje Hajka II in Hajka III—Invazija imenovane. Toda to je samo drobec zgodovinskega spomina, ki nam še kako lahko danes priča in nas tudi navdihuje za težavne naloge sedanjosti, ko moramo kljub neprimerljivo boljšim razmeram in okolju, da o času miru sploh ne govorimo, iskati korenine in se navdihovati ob vsej tisti predanosti, delavnosti, navdihih, Iskanju in opranju na lastne sile izpred štiridesetih let v času, ko praznujemo 40. obletnico osvoboditve.

Vsa ta spoznanja in izkušnje preteklosti, ves ta zavedajoči se in osveščeni zgodovinski spomin, je znova prišel do izraza in veljave 28. septembra pri Črmošnjicah, ko smo ob Partizanski magistrali postavili in odkrili pomnik, ki nas obvezuje in opominja, da mora tudi danes vsa Iskra slediti temu zgodovinskemu spominu in utrjevati ter širiti korenine, ki so jih nekoč prav tam krepko zasadili partizanski tehniki in inženirji, jasno se zavedajoč prihodnosti, ki pa je ni brez zgodovinskega spomina, tudi spomina na partizanske radijske delavnice 99 d.

D. Ž.

Spomenik, kjer

Partizanska magistrala, sodobna cestna povezava med Stražo ob Krki in Belo krajino je nedvomno prečudovit pomnik na dogodke v naši bližnji preteklosti, pomnik na osvobodeno ozemlje, kjer je vzniklo pravo partizansko gospodarsko središče. Ta partizanska magistrala je od sobote bogatejša še za spominsko obeležje slovenskih partizanskih radijskih delavnic 99 d, ki so delovale v okviru oddelka za zveze Glavnega štaba NOV Slovenije v letih 1944—45 v Črmošnjicah in predstavljajo zametek slovenske elektronske industrije.

Na sobotni slovesnosti, 28. septembra ob odkritju spominskega obeležja verjetno ni bilo nikogar, ki se od partizanske magistrale, ob kateri je spomenik, ne bi spustil v globel Mašelj nekaj sto metrov stran od Črmošnjic. V tej globeli še danes stojijo tri zgradbe od nekdanjih petih, v katerih so zadnji dve leti vojne — od septembra 1944 pa do osvoboditve delovale partizanske radijske delavnice. Po koncu vojne se je moštvo razšlo, velika večina med njimi pa je bila med ustanovitelji Iskrinih predho-

dnikov, pozneje pa tudi med Iskrinimi vodilnimi delavci.

Na Iskrinega predhodnika v globeli Mašelj zdaj spominja lep spomenik poleg partizanske magistrale. Slovesnosti ob otvoritvi so se udeležili nekdanji borci v teh delavnicah, številni Iskraši in domačini iz bližnjih Črmošnjic in Semiča. Pozdravni nagovor na slavnosti je imel predsednik odbora 99 d. Radovan Tavzes, slavnostni govornik pa je bil predsednik RO Zveze združenj borcev NOV Slovenije Božidar Gorjan-Bogo. Njegov go-

vor objavljamo v celoti. Spomenik je odkril nekdanji vodja partizanskih radijskih delavnic in dolgoletni Iskrin vodilni delavec ing. Milan Železnik, ki je nedaleč od obeležja posadil tudi spominsko lipo.

O pomenu 99 d in povezanosti teh delavnic z Iskro je na slavnosti spregovoril tudi predsednik KPO SOZD Iskra Boris Lasič.

Slovesnosti se je udeležil tudi mladinski pohodni obred, ki nosi ime prav po partizanskih radijskih delavnicah, v njem pa so mladi iz Iskre, RTV in PTT. V popoldanskih urah se je pohodna enota mimo Črmošnjic in Gač povzpela na Mirno goro.

Spominsko obeležje je delo arhitektov Marka Deva iz Iskrinega Marketinga in Marjana Ocvirka s Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo. Spomenik je izdelalo Kamnoseštvo iz Gradaca pri postavitvi pa so mnogo pomagali tudi delavci Iskrinih Kondenzatorjev iz Semiča.

Lado Drobež

Slavnostni govor Boga Gorjana

Ko sem prelistal knjigo 99 d avtorice Vide Tom-Lasič, sem odkrival zanimive podatke, s katerimi v podrobnostih odkrivamo hotenje vodstva naše NOB in revolucije, da se naš narod v vsakem pogledu postavi na lastne noge. Tudi na področju radiotehnike in s tem modernih elektronskih oblik obeščanja. Tako zvemo, da dva meseca po zasedbi že deluje v Ljubljani radijski sektor Centralne tehnike, novembra se pa redno oglašča oddajnik »Kričak«, sredi leta 1942 imamo lastno radiozvezo z Moskvo, septembra 1943 že imamo radiodelavnice v Starih žagah. Od tedaj naprej sledimo hitremu razvoju teh delavnic, ki se lotevajo vse bolj zahtevnih nalog.

Naše partizanske enote so že od začetka leta 1942. dobivale radiooddajnike lastne izdelave. Vse tja do poznega leta 1944. so bile povezane s takimi oddajniki. Šele za tem so nam zavezniki začeli pošiljati njihovo moderno tehniko, katero so naše delavnice vzdrževale in popravljale.

Ob koncu vojne smo tako imeli skupino strokovnjakov in pomožnih služb, ki je štela skoraj sto ljudi. Pred vojno v Slovenije nismo imeli podjetja, ki bi se po proizvodnem in strokovnem potencialu na področju telekomunikacij

Pozdravni nagovor je imel predsednik odbora 99 d Radovan Tavzes

in precizne mehanike, lahko primerjalo z delavnicami 99 d.

Takoj po osvoboditvi smo te delavnice spremenili v podjetja, ki so se kasneje združila v veliko Iskro. Vsi smo zadovoljni, da imamo v tej sestavljeni organizaciji elektronske in elektromehanske industrije vrednega naslednika partizanskih delavnic.

Tovariši in tovarišice,

Danes govorimo o potrebi naslanjanja na lastne sile, o novatorstvu in izumiteljstvu. Nedavno je plenum CK ZKS posvetil tej nalogi posebno sejo. Politiko naslanjanja na lastne sile v vsakem pogledu, tudi glede moderne tehnologije, smo začeli že za časa NOB in jo nato globoko vkoreninili v naš družbeni sistem. Ta politika mora ostati trdno vgrajena v samoupravni sistem. Kajti samoupravnega sistema si ne moremo zamisliti brez neprestanega osvobajanja človekove pobude.

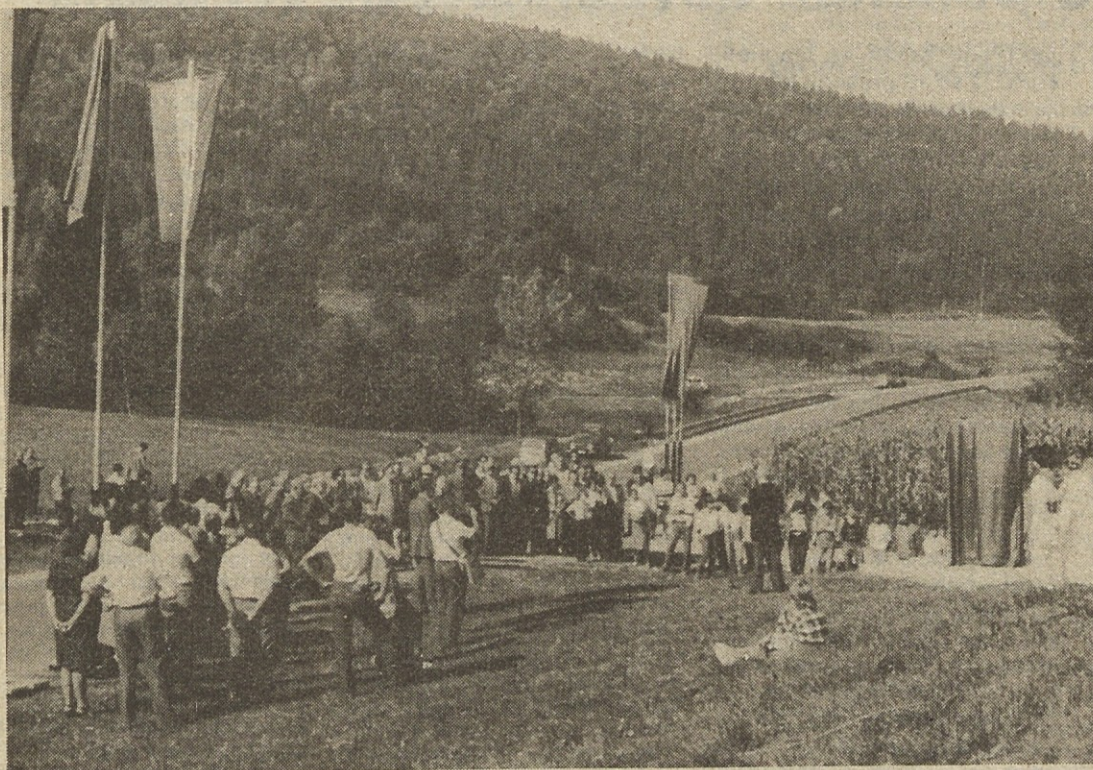
Kljub temu, da imamo tako veliko in pomembno zgodovinsko šolo pa občasno in ponekod klonimo pred demagoškimi gesli o delitvi po potrebah, vsem enako, zapadamo logiki povprečja, ščitimo nedelo in neodgovornost, solidarnost uvajamo v sistem z namenom, da zakrijemo slabosti.

Prepričan sem zato, da predstavlja vaše srečanje v Starih žagah vašo simbolično vračanje v čas, ko smo v najtežjih pogojih razvijali elektronsko tehniko na podlagi vere v človeka, njegovo znanje, zaupanje v njegovo voljo in sposobnost preživetja.

Nekdanji vodja 99 d ing. Milan Železnik je odkril spominsko obeležje

je Iskra doma

V prelepem vremenu so se na slavnosti zbrali nekdanji borci 99 d, številni Iskraši in domačini.

Danes so okoliščine za naše delo neprimerno boljše. Tudi današnja družba vlaga velike napore v razvoj moderne tehnologije. Vključeni smo v mednarodne proizvodne procese in pa tudi v vrsto mednarodnih sporazumov, ki nam omogočajo, da spremljamo in sodelujemo pri razvoju modernega gospodarstva. Sodelujemo pri 6 programih z več projekti v okviru držav Evropske gospodarske sku-

Predsednik RO ZZB NOV Slovenije Bogo Gorjan je bil slavnostni govornik

pnosti, pri 136 projektih v raznih panogah z državami SEV. Najavili smo našo željo in pripravljenost, da nas vključijo tudi pri najnovejšem evropskem projektu EU-RECA, ki ima v svojih zasnovah miroljubni program s ciljem, da najde mesto Evropi v vse ožjem prostoru, ki ga še dopušča izredno hitro napredujoča znanost in tehnologija Združenih držav Amerike z ene in Japonske z druge strani. Pri tem ocenjujemo, da smo z dosedanjim gospodarsko prisotnostjo v Evropi in z razvitim gospodarskim sodelovanjem z vsemi evropskimi gospodarskimi integracijami, pokazali pripravljenost in sposobnost, da se vključimo v zelo zahtevne programe tehnološkega razvoja. Naj navedem samo možnosti, ki nam jih odkriva naša odločitev za nakup zračne flote Airbus, za razvoj mikroelektronike in nekaterih drugih programov Iskre. Podatek, da Iskra vlaga v svoj razvoj, 4,6% od celotnega prihodka, kaže na odločno usmerjenost tega kolektiva v napredek. S tem se pa Iskra šele približuje povprečju, ki ga za razvoj vlagajo pomembne industrijske države.

Ko sem že pri povprečju, naj se dotaknem zaskrbljujočega povprečja, ki vse bolj bremeni Jugoslavijo. Nekateri predstavniki v delegatskem sistemu in funkcionarji uveljavljajo zahteve, po katerih bi morali biti vsi na povprečju. Zato vse bolj koristijo take pokazatelje, ki naj skrijejo manj kvalitetno delo, neizkoriščenost opreme, nepravilno razvojno politiko in

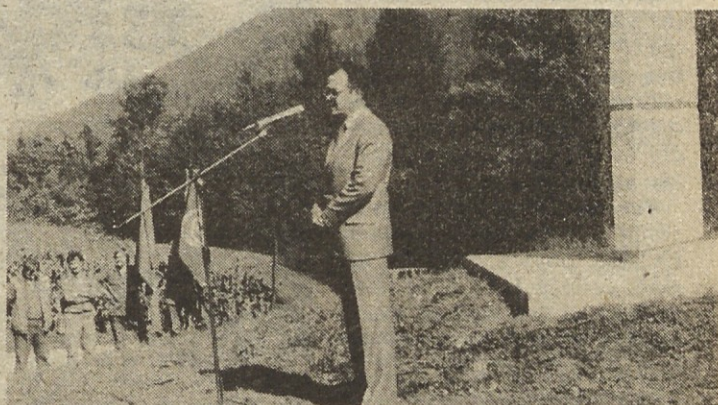
neodgovornost zanjo. Skladno s takimi težnjami pa uveljavljajo politiko administrativnega reševanja vseh nastalih problemov s povečano vlogo države, ki naj z zveznimi predpisi zagotovi enotne programe razvoja, celo do te mere, da bi v te namene zajeli pretežni del razpoložljive akumulacije v prihodnjem srednjeročnem družbenem planu razvoja.

Kaj to pomeni? Pomeni, da bi namesto svobodnega združevanja dela in sredstev po novem prevladovalo administriranje. Vsi smo zato, da v okvirih Jugoslavije hitreje in odločneje usklajujemo in razvijamo naše tehnološke sposobnosti in razvoj, vendar le tako, da povečamo vse možnosti samoupravnega sporazumevanja, pose-

bno med nosilci razvoja. Številni izkušeni in sposobni ljudje, ki delajo v zvezni upravi ter gospodarskih združenjih, ne morejo spreminiti dejstva, da so le-ta v najboljšem primeru lahko le na povprečju Jugoslavije in odražajo njen povprečni interes. Pri teh so preveč prisotne težnje po delitvi po načelu vsakemu nekaj, ne glede na druge prednosti, kot so znanje, dosežena stopnja tehnološkega napredka in pa sposobnost prispevanja h skupnim jugoslovanskim koristim. Zato bi vsako povečanje vpliva takega dejavnika — kot je Zvezna, ali pa vsaka druga uprava — pri odločanju glede razpolaganja in delitve dohodka, lahko povzročila samo še večje tehnološko zaostajanje Jugoslavije v Evropi in v svetu.

Mislim zato, da v zadnjem času preveč razpravljamo o tem, ali imamo republikanizem na škodo federacije, ali obratno. Ta dilema je vsiljena in ni v celoti resnična. Resnična je pa dilema glede tega, ali bomo odločno razvijali samoupravljanje in tako odločneje podpirali samoupravno združevanje interesov v federaciji, ali pa bomo na škodo samoupravnega združevanja uveljavljali ponovno državo z njenim povprečno sposobnim administriranjem.

Prav v tem času nam v zveznih organih pripravljajo strategijo tehnološkega razvoja Jugoslavije za naslednje srednjeročno obdobje. Važno je zato, da že v pripravah te razvojne poti uveljavljamo tista načela in izkušnje, ki so potrebne, da hitreje sledimo tehnološkemu razvoju v svetu in se tudi z lastnim znanjem vključujemo v širše evropske in svetovne proizvodne procese. Kot širša družbena skupnost pa moramo odločneje braniti pravice delovnih organizacij, da same razpolagajo s čim večjim deležem ustvarjenega dohodka za združevanje dela in sredstev v jugoslovanskem in mednarodnem prostoru. Širša skupnost bi morala predvsem na široko odpirati vrata za ustvarjalnost našega delovnega človeka.

Boris Lasič: »Partizanske radijske delavnice so vzor, zgled in spodbuda sedanji Iskri.«

Z desete seje delavskega sveta DO IEZE

Za celovitejšo oceno poslovanja bo potrebno počakati devetmesečne rezultate

Zaradi obsežnega dnevnega reda, bi se v zapisu omejili le na nekatere najpomembnejše zadeve, ki so jih obravnavali delegati delavskega sveta.

Poročilo o poslovanju v prvih sedmih mesecih je poročevalec Ivan Gerič dodal tudi informacijo o poslovanju v mesecu avgustu. Najpomembnejše podatke je strnil v naslednjih ugotovitvah: v celoti je bilo gospodarjenje delovne organizacije IEZE uspešno in nobena temeljna organizacija v tem času ni izkazala izgub. Ekonomičnost je bila višja od planirane. Obnašali so smo se dokaj gospodarno, iz česar sledi, da bi lahko hitreje povečevali osebne dohodke in tako manj zaostajali za ostalim gospodarstvom v republiki. Edini problem, ki se postavlja je, da izplačujejo najnižje OD tiste temeljne organizacije, ki imajo že na splošno slab finančni položaj. Med njimi je najbolj neugodne trende zaslediti v temeljnih organizacijah Keko in Keramika, ki ju bremenijo velike devizne pa tudi dinarske obveznosti, predvsem iz naslova investicij, ki še ne dajejo predvidenih rezultatov. O omenjeni problematiki bo mogoče razpravljati, ko bodo znani devetmesečni rezultati. Strokovne službe v delovni organizaciji bodo izvedle podrobno analizo in predlagale morebitne ukrepe, s katerimi naj bi do konca leta popravili obstoječa negativna gibanja.

Proizvodnja v DO se v letošnjih osmih mesecih giblje v poprečju 30% nad lanskeletno realizacijo in je v avgustu dosegla 67% izpolnitev plana. Imamo dosti aktiviranih novih proizvodnih zmogljivosti, ki že dajejo rezultate in zato je fizični obseg proizvodnje dejansko večji.

Viri celotnega prihodka se spreminjajo: v tem obdobju je bil spet povečan obseg domače prodaje tako, da je delež izvoza občutno nižji od planiranega. Prodaja na domačem trgu je v avgustu dosegla že 94% planirane in je tako 50% nad dinamičnim planom. V nekaterih temeljnih organizaci-

jah (Feriti, Keramika, Magneti, HIPOT) so že presegli letošnji celoletni plan prodaje na domačem trgu. Podrobnejša analiza v temeljnih organizacijah pa naj bi pokazala na možne vzroke, ali so preslabo planirali, ali pa je prodaja na domačem trgu toliko večja zaradi izpada izvoza.

Izvoz v tem obdobju precej šepa. Po oceni komercialnega področja smo dosegli le 47% planiranega, pri čemer znaša delež konvertibilne 41%, kooperacij 56%, klirinški delež pa znaša 45%. Ugotovljeni vzroki slabih izvoznih rezultatov so opredeljeni v treh osnovnih kategorijah: težkem položaju na tržišču, konkurenčni nesposobnosti naših elektronskih elementov in pa premajhni tržni aktivnosti. Dogovorjenih je že vrsta ukrepov, tako znotraj posamezne tovarne, kot tudi v tržni verigi, ki naj bi delovali v smeri odpravljanja navedenih neugodnih dejavnikov.

Zaradi stalnih težav pri nabavi je v teku tudi akcija skupne nabave strateških materialov, oz. surovin, kar naj bi se racionalno odrazilo z vidika celotne DO. Marjan Henigman je ugovarjal izreden pomen medsebojne pomoči temeljnih organizacij pri nabavi deviznih sredstev, kar je že od nekda

tradicija naše delovne organizacije. Poudaril je, da jo je treba gojiti tudi v bodoče, saj obstoječi mehanizmi v delovni organizaciji omogočajo uspešno nadaljnje sodelovanje v tej smeri in preprečujejo morebitne resne težave, ki bi se lahko pojavile ob odsotnosti takega načina dela.

Kakovostno problematiko v DO za prvo polletje je predstavil Zoltan Zemljič. V primerjavi z lanskim enakim obdobjem ni opaziti bistvenih premikov. Rezultati niso najbolj ugodni, zmanjšale pa so se reklamacije na tujem tržišču. Opozoril je na to, da še ne obvladujemo tehnologije in, da bo treba še precej storiti na področju tehnične in delovne discipline. Delegate je informiral tudi o trenutnem stanju pri uvajanju sistema IS 9000, katerega namen je usposobiti proizvajalce za proizvodnjo kvalitetnih izdelkov, namenjenih tujim tržiščem s profesionalnimi zahtevami.

Ugotovil je, da pri nekaterih temeljnih organizacijah še ni zaslediti pravega odziva, ker se še ne zavedajo dovolj tega, da je perspektiva proizvajalca elementov le v profesionalni izvedbi in novih kvalitetah.

Nadalje so delegati poslušali poročilo o poteku del na pripravi planskih dokumentov delovne organizacije za leto 1986 in za srednjeročno obdobje 1986 — 1990.

Iz poročila o ponovljenem referendumu v TOZD Keko o samou-

pravnem sporazumu o združitvi v DO Iskra Elementi in samoupravnem sporazumu o skupnih osnovah in merilih za razporejanje dohodka in čistega dohodka v DO Iskra Elementi je razvidno, da sta samoupravna sporazuma sprejeta z večino glasov v vseh temeljnih organizacijah DO IEZE in začneta veljati osmi dan po objavi.

V nadaljnjem poteku razprave so delegati sprejeli določitev osnutka samoupravnega sporazuma o ustvarjalnem delu v DO, osnutka pravilnika o izvajanju nadzorne in superkontrole v DO in osnutka sklepa o pristopu k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi raziskovalne enote za robotizacijo.

Obravnavali so tudi vrsto predlogov s področja LO in DS.

Na sami seji so bili delegati seznanjeni še z izredno točko dnevnega reda. Marjan Henigman je podal zahtevo za razrešitev dolžnosti predsednika KPO in sicer z obrazložitvijo, da se ne strinja s postopkom, načinom in ugotovitvami, ki se nanašajo na njegovo delo v Iskri Elektronics New York.

Delavski svet je sprejel naslednje sklepe:

predsednik KPO Marjan Henigman se s 1. 10. 1985 razreši dolžnosti predsednika KPO DO IEZE.

V primopredajno komisijo za predajo poslov predsednika KPO se imenujejo: Igor Pompe, Adi Peitl, Franc Baznik.

Za v. d. predsednika KPO DO Iskra IEZE se imenuje Jože Šurc za dobo šest mesecev.

I. S.

Proizvodnja v DO IEZE se v letošnjih osmih mesecih giblje v poprečju 30% nad lanskeletno realizacijo

VII. seja odbora DS SOZD za razvojno raziskovalno dejavnost

Odbor potrdil predvidevanja in predloge za RR in inovacijsko dejavnost v letih 1986—90

Kljub temu, da je odbor DS SOZD za razvojno raziskovalno dejavnost zasedal pred sejo DS SOZD Iskra in je delavski svet le-ta njegova priporočila že sprejel, so na odboru obravnavali vrsto problemov in vprašanj, o katerih je vredno spregovoriti širše in podrobneje.

Odbor je zadalil področni kolegij za razvojno raziskovalno dejavnost, da obravnava vprašanje, kakaj v Iskri ni uvedeno ustrežnejše stimuliranje, kljub večkrat sprejetim zaključkom na internih posvetovanjih o problematiki razvojno-inovacijske dejavnosti v SOZD Iskra in hkrati izdela predlog rešitve ter ga posreduje kolegiju glavnih direktorjev DO SOZD Iskra in o tem obvesti tudi odbor.

Potrdil je še stališče, da moramo po zgledu najbolj naprednih nekajkrat povečati nakup inovacijskega znanja in tako hitreje napredovati, oz. zmanjševati zaostanek za razviti. Zato bi morali za to pridobiti znanja nameniti že vsaj 6% celotnih vlaganj v razvojno raziskovalno dejavnost. Elektronika namreč ostaja v svetu priznana kot infrastruktura vsega gospodarstva. Posebno mikroelektronika in računalništvo postajata nenadomestljiva sestava vseh njegovih vej. Zato vse družbene ureditve v svetu obravnavajo te panoge kot prednostne in prav tako jo moramo, kot prednostno, opredeliti v naših planih in jo kot tako uveljaviti tudi v družbenem planu SRS za obdobje 1986 — 1990.

Le tako bomo lahko povečali delež vgrajenega znanja v kompleksnih sistemih. Če hočemo z njimi uspešno tekmovali pa se moramo tudi učinkoviteje organizirati. Ustvariti moramo tudi čim večjo in čim trdnjšo koncentracijo resursov v vseh funkcijah, predvsem v tržnih pa tudi razvojno raziskovalnih. Med njimi moramo vzpostaviti tudi organizacijsko stalno povezavo, še zlasti med tržno kot generatorjem, oz. posrednikom informacij in idej o razvoju in proizvodnji glede na tržne potrebe ter med razvojnimi fazami.

Na trgu so praviloma uspešni ponudniki kompleksnih sistemov z velikim deležem vgrajenega znanja. Da bi proizvodni program Iskre postopno prestrukturirali v navedenem smislu, bomo morali zagotoviti ustrezno koncentracijo kadrov in finančne vire na inovacijskih projektih, ki bi jih imenovali makro projekte.

Zaradi navedenega morajo celotna vlaganja v razvojno raziskovalno dejavnost, v kar štejemo vlaganja v razvojno raziskovalno dejavnost v lastnih in zunanjih raziskovalnih organizacijah, odplačila za industrijsko lastnino in množično inventivno dejavnost, izdatki za mednarodno tehnično sodelovanje, za izobraževanje in izpopolnjevanje raziskovalnih kadrov

ter vlaganja v osnovna sredstva za raziskovalno dejavnost, rasti za okrog 5% hitreje kot dohodek.

Da bi ohranili in izboljšali izvoz, moramo ponudbo stalno inovirati ter se za to tudi po vlaganjih v razvojno raziskovalno dejavnost približati inovacijski konkurenci. Celotna vlaganja v razvojno raziskovalno dejavnost v Iskri, kot smo jih navedli, naj bi zato rastla od 4,9% celotnega prihodka SOZD Iskra v letu 1986, do 6,3% v letu 1990.

Za postopno prestrukturiranje bo treba skupno izvajati in sofinancirati zasnovane strateške razvojne programe, tako infrastrukturne, kot medbranžne in sistemske. Zato bomo morali še naprej združevati sredstva tako, da bomo na koncu srednjeročnega obdobja združili letno 10% celotnih vlaganj v razvojno raziskovalno dejavnost.

Pri vsem tem sta bistvena imperativa čedalje krajši čas osvajanja novih tehnologij, ali proizvodov ter čedalje krajša življenjska doba izdelkov v svetu, pri čemer se moramo nujno prilagajati, tako s skrajševanjem trajanja razvoja, kot tudi z zgodnejšim začetkom in pospešenim izvajanjem prenosa razvojno raziskovalnih dosežkov ter investicij v proizvodnjo in trženje.

V naslednji točki dnevnega reda je odbor obravnaval izvajanje strateških razvojnih programov, ki so sofinancirani iz združenih sredstev SOZD Iskra. Odobril je 25 novih razvojno raziskovalnih nalog ter dal soglasje z zaključenimi 24 razvojno raziskovalnimi nalogami ter odobril podaljšanje razvojno raziskovalnih rokov za tri razvojno raziskovalne naloge.

Odbor je dopolnil tudi 7. točko obrazca pogodbe z novim določilom, da v primeru, ko so odobrena nevrčljiva sredstva za to, ali onó razvojno raziskovalno nalogo skupnega pomena, mora izvajalna organizacija rezultate raziskave obvezno oblikovati tako, da bodo neposredno uporabni za vse zainteresirane organizacije SOZD Iskre.

Končno je odbor vzel na znanje še informacijo Janeza Slavca o tem, da je DO ERO na zahtevo področnega kolegija za RR dejavnost le-temu predložila mnenje, kakaj bi naloga »Analiza pretoka materiala in celična struktura« morala biti sofinancirana iz združenih sredstev SOZD za strateške razvojne programe, kot razvojno raziskovalna naloga.

mak

SKLEPI

8. zasedanja delavskega sveta SOZD Iskra, dne 25. 9. 1985

101) DS potrdi sklepe 7. zasedanja DS SOZD Iskra z dne 20. 6. 1985 s tem, da se izvrši popravek sklepa št. 80 pod tč. 3 in sicer, ključni termin za sprejem letnega programa na vseh ravneh je 30. december in ne 30. september.

102) Na osnovi podane obrazložitve sekretarja DS Jasta Marina, sprejme DS soglasno naslednji sklep:

DS sprejme na znanje informacijo o izvršitvi, oz. izvajanju sklepov prejšnjega zasedanja DS in pri tem ugotavlja, da sklepi v zvezi z

— določitvijo delegatov v Odbor za samoupravno usklajevanje Letnega programa SOZD Iskra za leto 1986,

— sprejemom dopolnitve Samoupravnega sporazuma o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti v SOZD Iskra in

— izvolitvijo arbitrov notranje arbitraže SOZD Iskra še niso realizirani v vseh DO, zato podaljša rok do 10. 10. 1985.

103) Na osnovi podane obrazložitve tajnika volilne komisije in komisije za ugotavljanje izidov referendumov v SOZD Iskra Jožeta Goloba in predloženega gradiva, sprejme DS soglasno naslednja sklepa:

1. DS ugotavlja, da referendum o predlogu Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD na podlagi minulega dela v SOZD Iskra še niso izvedeni v vseh DO, oz. v nekaterih niso uspeli, zato znova podaljša rok za izvedbo referendumov, oz. ponovitev v tistih TOZD, kjer je bil izid referendumov negativen, do konca letošnjega leta.

2. DS potrdi mandat novoizvoljenemu delegatu DS SOZD iz DO Iskra Delta.

104) Na osnovi podane obrazložitve člana KPO SOZD Zorana Poliča, priporočila odbora za gospodarjenje in dohodkovne odnose, razprave in predloženega gradiva, sprejme DS soglasno naslednje sklepe:

1. DS sprejme Poročilo o poslovanju SOZD Iskra od 1. 1. do 30. 6. 1985 in ugotavlja, da je bila glede na lansko enako obdobje dosežena še dokaj ugodna rast proizvodnje, vendar pa je bil dosežen prenehanje izvoz in to predvsem izvoz na konvertibilno področje. Hkrati pa so se pokazali tudi učinki ostrejših razmer pri prodaji na domačem trgu, kar je povzročilo močno povečanje zalog in angažiranje dodatnih virov, kar zaradi visokih obresti obremenjuje dohodek in zmanjšuje učinkovitost poslovanja.

Zato je nujno potrebno ukrepanje v skladu s sprejetimi cilji in nalogami z Letnim programom SOZD Iskra za leto 1985 za pozitivitev tržne dejavnosti in za uspešnejše obračanje sredstev.

2. DS zadolžuje KPO SOZD, da ob pripravi Letnega programa SOZD Iskra za leto 1986 izdela program dela, ki bi imel za cilj kontrolirano izboljšanje poslovanja Iskre. Naloga naj bi bila usmerjena v:

— povečanje obračanja vseh oblik zalog,

— povečanja akumulativnosti proizvodnih programov.

3. Polletni obračun kaže na znatno odstopanje med planiranim obsegom sredstev za dejavnosti skupnega pomena in dejanskim gibanjem stroškov tako, da obstaja možnost nastanka izgube, predvsem pri tistih, ki so v pretežni meri financirani z združevanjem sredstev. DS naroča organizacijam skupnega pomena, ki so izkazale potrebo po poročanju, da v okviru devetmesečnega obračuna pripravijo:

— program varčevalnih ukrepov do konca leta 1985,

— predložijo predlog poročanja ob upoštevanju programa varčevanja.

DS bo na naslednjem zasedanju obravnaval in uskladil potrebe poročanja za dejavnosti skupnega pomena.

105) Na osnovi podane obrazložitve člana KPO SOZD Zorana Poliča, priporočila odbora za gospodarjenje in dohodkovne odnose, razprave in predloženega gradiva, sprejme DS soglasno naslednje sklepe:

1. Ker novi Zakon o temeljih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije omogoča poenostavitev postopkov za sprejemanje srednjeročnih planov 1986 — 1990, opuščamo Samoupravni sporazum o temeljih plana SOZD Iskra za srednjeročno obdobje 1986 — 1990 in kot osnovni planski dokument na ravni SOZD Iskra določamo Srednjeročni plan SOZD Iskra za obdobje 1986 — 1990, katerega sestavni del je tudi Samoupravni sporazum o izvajanju srednjeročnega plana 1986 — 1990 v SOZD Iskra na področju dejavnosti skupnega pomena.

2. Zaradi uskladitve s točko 1. se Analiza razvojnih možnosti SOZD Iskra v srednjeročnem obdobju 1986 — 1990 s smernicami in elementi za sklepanje samoupravnega sporazuma o temeljih plana preimenuje v Analizo razvojnih možnosti SOZD Iskra v srednjeročnem obdobju 1986 — 1990 s smernicami in elementi za pripravo temeljev planov.

3. DS posreduje osnutek II. Analize razvojnih možnosti SOZD Iskra v srednjeročnem obdobju 1986 — 1990 s smernicami in elementi za pripravo temeljev planov v 14-dnevno obravnavo.

Usklajevanje posredovanih predlogov in pripomb na smernice in elemente za temelje plana bo opravil Odbor za samoupravno usklajevanje letnega programa SOZD Iskra za leto 1986.

4. DS poziva delavske svete delovnih organizacij v sestavi SOZD Iskra, da pospešijo delo na pripravi planskih aktov za srednjeročno

Iskra SOZD

obdobje 1986 — 1990 tako, da bi lahko sprejeli Srednjeročni plan SOZD Iskra za obdobje 1986 — 1990 najkasneje v decembru 1985.

106) Na osnovi podane informacije predstavnika DO Iskra Commerce Mitje Tavčarja o zunanje-trgovinski menjavi Iskre v I. polletju in v obdobju od I. — VIII. 1985, predloženega gradiva in priporočila delegacije DO Telematika ter podanega predloga v razpravi, sprejme DS soglasno naslednji sklep:

Glede na predviden izpad izvoza v letošnjem letu in glede na ugotovitve, da je izvoz DO Telematike v SZ vprašljiv tudi zaradi interne nediscipline pri dobavah, apelira DS na hitro ukrepanje v vseh OZD, ki so udeležene v skupnem izvozu, da se izpad izvoza realizira do konca leta.

DS zadaljuje DO Iskra Commerce, da za obravnavo na naslednjem zasedanju izdela analizo izpadov izvoza zaradi neizpolnjevanja dobav med DO Iskre.

107) Na osnovi podane obrazložitve direktorja DO Iskra Commerce Janeza Vipotnika in predloženega gradiva sprejme DS, na znanje Poročilo o delu poslovnega sveta ZT skupnosti Iskre.

108) Na osnovi podane obrazložitve predstavnika DO Iskra Commerce Andreja Vrhovca, predsednika odbora za samoupravni nadzor SOZD Jožeta Čebele, podanih pripomb delegacij DO Elektrozeve, Telematika, Elementi in Kibernetika ter razprave in posredovanega gradiva, sprejme DS soglasno naslednji sklep:

DS sprejme na znanje Poročilo DO Iskra Commerce o vzrokih izgube v firmi Iskra Electronics Inc. New York, stališča, oz. sklepe KPO SOZD in odbora za samoupravni nadzor SOZD do razreševanja položaja v firmi IEL in do celotne zunanjetrgovinske dejavnosti ter zadaljuje poslovni svet ZT skupnosti, KPO SOZD in DO Iskra Commerce, da za obravnavo na DS posredujejo sanacijski program ukrepov razreševanja položaja v firmi IEL in celotnega ZT poslovanja, z vsemi zahtevanimi poročili oz. analizami.

109) Na osnovi podane obrazložitve svetovaleca KPO SOZD Staneta Preskarja, predloženega gradiva, pripombe delegacije DO Široka potrošnja in razprave, sprejme DS v soglasju s podanimi stališči delegacij, soglasno naslednja sklepa:

1. V letu 1985 se bodo vse sovlagateljske obveznosti za dejanske dobave do 31. 12. 1985 plačevale iz združenih sredstev za prioritete investicije v skladu z že sprejetimi sklepi DS SOZD, vendar le do višine 350.000.000 din, kolikor je planirano za sovlaganje v surovinsko bazo v letu 1985.

2. Sovlagateljske obveznosti po samoupravnih sporazumih za sovlaganja izven SOZD Iskra, tudi za surovinsko bazo, se urejajo v letu 1986 v skladu s temelji plana SOZD Iskra za obdobje 1986 — 1990.

110) Na osnovi podane obrazložitve člana KPO SOZD Rada Faleskinja, stališča odbora za razvojni program in raziskovalno dejavnost ter predloženega gradiva, sprejme DS soglasno naslednji sklep:

DS sprejme na znanje zaključke 8. internega posvetovanja o problematiki RR dejavnosti v SOZD Iskra, kot sedaj že preseženo fazo v pripravi planskih dokumentov za prihodnje obdobje. Hkrati sprejema DS na znanje informacijo o predvidenih strateških razvojnih programih v prihodnjem srednjeročnem obdobju, ki so se izoblikovali kot rezultat usklajevanja in naroča strokovnim in samoupravnim organom SOZD in DO, da te strateške programe detajlno opredelijo in vgradijo v planske dokumente.

111) Na osnovi posredovanega predloga predsednika KPO SOZD in podane obrazložitve Borisa Mužiča, sprejme DS (2 »proti in 2 »vzdržana«) naslednja sklepa:

1. DS javno razpisuje prosta dela in naloge člana KPO SOZD Iskra za tržišstvo za dobo 4 let, s pogoji iz 77. člena Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra in z razpisnim rokom 15 dni.

2. DS imenuje s 1. 10. 1985 za vršilca dolžnosti člana KPO SOZD Iskra za tržišstvo Ilijo Mediča, dipl. oec.

112) Na osnovi posredovanega predloga predsedstva KOS SOZD in podane obrazložitve Avgustina Čiuhe, sprejme DS soglasno naslednji sklep:

DS imenuje v Odbor za varstvo pri delu in humanizacijo dela SOZD iz DO Baterije Zmaj Matjaža Pungartnika, namesto dosejdanega člana odbora Milana Hvaleta

113) Na osnovi posredovanega predloga DO Iskra Delta in podane obrazložitve sekretarja DS Jasta Marcona, sprejme DS soglasno naslednji sklep:

DS razpisuje nadomestne volitve za dva delegata DS SOZD v volilni enoti DO Iskra Delta.

Volitve se izvedejo na način, kot so se zanj dogovorili delavci s samoupravnimi splošnimi akti, oz. po ustaljenem postopku.

114) DS sprejme na znanje odgovor na postavljeno delegatsko vprašanje DO Baterije Zmaj v zadevi organiziranosti in učinkovitosti tržne funkcije in ugotavlja, da se delegacija DO Baterije Zmaj s posredovanim pisnim odgovorom področja za tržišstvo SOZD strinja.

115) Odgovor na vprašanje delegata DO Avtoelektrika glede možnosti izvolitve namestnikov delegatov DS SOZD je bil podan na seji.

Glede na to, da izvolitev namestnikov po določilu Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra ni možna, priporoča DS, da se ta predlog upošteva pri pripravi novih samoupravnih splošnih aktov, ki urejajo to področje.

Namestnik predsednika DS:
Branko Suhadolnik I. r.

Iskra Commerce

Količinsko ne — denarno da

Po oceni direktorjev Iskrinih predstavništev v Jugoslaviji bomo letošnji prodajni načrt na domačem tržišču v višini 73 milijard dinarjev skoraj gotovo uresničili, mnogo bolj vprašljiva pa je količinska realizacija.

Minuli teden je bila v Ljubljani redna četrtletna konferenca direktorjev Iskrinih predstavništev v Jugoslaviji. Namenjena je bila predvsem uresničevanju letošnjih prodajnih načrtov, zlasti v luči vse bolj otežkečnega položaja pri prodaji širokopotrošnih izdelkov. Direktorji predstavništev so razpravljali tudi o prodajnem načrtu za prihodnje leto ter se seznanili z določenimi spremembami v Iskri Commerce.

Prodaja Iskrinih — seveda ne samo Iskrinih — širokopotrošnih izdelkov se je začela občutneje ustavljati konec letošnjega aprila in v maju mesecu. Vse manjša kupna moč je najprej zavrla prodajo tistih izdelkov, ki jih kupec ne potrebuje pri svojem vsakodnevem delu; med te izdelke pa sodijo tudi električna ročna orodja, skoraj ves program DO Široka potrošnja, različni polnilci, pastirji, stabilizatorji in še bi lahko naštevati.

Na zmanjšanje prodaje je precej vplivala tudi servisna politika nekaterih Iskrinih tovarov, npr.: TV Pržan, ki ne dovoljuje garancijskega servisiranja svojih TV sprejemnikov na domu. Ta njena odločitev je

toliko bolj daljnosežna na tistih območjih, kjer morajo Iskrini, ali pogodbeni serviserji »pokrivati« večje območje, oz. so servisne delavnice tudi po 50 km in več oddaljene od kupca. Da se potem kupci rajši odločajo za druge firme, verjetno ni potrebno posebej poudarjati.

Teh problemov Iskrini prodajalci seveda ne bodo rešili, na konferenci pa so se dogovorili za še bolj agresiven tržni pristop s številnimi akcijami spodbujanja nakupa naših izdelkov.

Kljub številnim problemom pa bo Iskra, kot vse kaže, letošnji prodajni načrt na jugoslovanskem tržišču skoraj gotovo uresničila. Ta plan znaša 73 milijard dinarjev, mnogo bolj vprašljiva pa je letošnja količinska prodaja.

Kot že rečeno, so direktorji razpravljali tudi o pripravah prodajnega plana za leto 1986. V Iskri Commerce so prve osnutke že pripravili, v kratkem pa se bo začel usklajevalni postopek s proizvodnimi delovnimi organizacijami. Po nekaterih ocenah bo plan višji od letošnjega kar za 80%, pač v sorazmerju z inflacijo, količinsko pa bo višji za 5%.

LD

Poslovni rezultati Iskrinega predstavništva v Mariboru so že vrsto let med najboljšimi. (foto LD)

Informatica '85

V prenovljenem hotelu AGRONAVTI, sedanjem šolskem centru Iskre Delte, je od 24. do 27. septembra potekalo mednarodno posvetovanje o računalniško-informacijski tehnologiji. Udeležba je bila dokajšnja, srečanje strokovnjakov, proizvajalcev in uporabnikov pa je potekalo v delovnem vzdušju, saj je skoraj 100 udeležencev imelo svoje referate.

Na tem delovnem srečanju smo se pogovorili z udeleženci, za naše bralce pa bo prav gotovo zanimiv povzetek nekaterih predavanj. V glasilu Iskra bomo to področje nekoliko podrobneje predstavili v naslednjih izdajah, v tem prispevku pa nas je zanimal predvsem namen in uspešnost Informatice '85.

Zato smo se obrnili na Milana Mekinda, predsednika društva INFORMATICA in predsednika organizacijskega odbora, ki nam je Informatica '85 predstavil nekoliko bolj nazorno: »Naša Informatica združuje strokovnjake s področja računalniške in informacijske tehnologije. Vanjo je včlanjeno približno 600 strokovnjakov iz vse Jugoslavije, vendar je pretežno del iz Slovenije, predvsem iz Ljubljane in njene okolice kjer je ta računalniška informacijska tehnologija tudi najbolj razvita.

Med pomembne aktivnosti našega združenja sodi tudi organiziranje simpozijev in tako tudi tega simpozija v Novi Gorici, ki je že 18. po vrsti. Prvih 15 je bilo organiziranih na Bledu, usmerjeni so pa bili predvsem na teoretično področje. Večina je bila tudi izjemno uspešnih, vsaj prvih 12 že lahko tako ocenimo, nakar je začelo kvaliteta padati, saj so simpoziji postali že malo preveč turistični. Zato smo se odločili, da bomo skušali predstaviti simpozij na Gospodarsko razstavišče v Ljubljani, kjer naj bi prikazali tudi opremo, ki jo lahko ponudijo naši proizvajalci. Toda pokazalo se je, da so bila naša

pričakovanja preuranjena in da smo pričakovali preveč, saj je bil odziv zelo skup.

Seveda naj je to precej razočaralo, ko pa smo rezultate nekoliko bolj poglobljeno analizirali, je obveljala ugotovitev, da je bilo to povsem realno stanje na področju informatike.

Tedaj smo se začeli ozirati po ustreznem kraju za take simpozije in ker se je Iskra Delta odločila, da v prenovljenem hotelu Argonavti uredi svoj šolski center, smo videli možnost, da bi prav tu dosegli prepoved našega simpozija. Naš osnovni namen je bil, da omogočimo srečanje strokovnjakov s področja računalniške informacijske tehnologije, jih odmaknemo od njihovega vsakdanjega dela ter njihovih DO tako, da bi se lahko nemoteno pogovorili med seboj o svojem delu ter izmenjali znanje in izkušnje. Velja le, da je najkvalitetnejši način pridobivanja znanja prav v neposrednem pogovoru.

Hkrati je naša želja privabiti čim več kvalitetnih strokovnjakov iz tujine ter tudi na ta način dvigniti strokovno raven naših srečanj. S takimi simpoziji si prav gotovo odpiramo vrata v razviti svet.

Glede ocene simpozija v Novi Gorici bi dejal, da je ta 18. simpozij že pomenil preobrat v pozitivnem smislu in, da ga lahko primerjamo z uspešnimi simpoziji iz preteklih let. Seveda v okviru gospodarskih gibanj, ki v določenem smislu le zmanjšujejo zanimivost naših simpozijev za tuje strokovnjake.

V prenovljenem hotelu Argonavti je Iskra Delta uredila svoj šolski center

V celoti vzeto sem zato prepričan, da pomeni ta simpozij ponoven vzpon naše aktivnosti na tem področju, saj je osnovni namen le bil dosežen.

Pohvalno je tudi vzdušje v Novi Gorici, kjer smo naleteli na izredno prisrčen sprejem, potrudili pa so se tako organizatorji iz Iskre Delte, kot tudi delavci hotela Park.

Če se vrnemo na oceno strokovnosti naše Informatice '85, lahko kljub vsemu z zadovoljstvom ugotovimo, da nam je uspelo pritegniti nekaj tujih in nekaj naših vidnih strokovnjakov. Uspeh pa pomeni tudi dokaj veliko število referatov od ostalih udeležencev seminarja, ki so bili po večini na dokaj kvalitetni ravni.

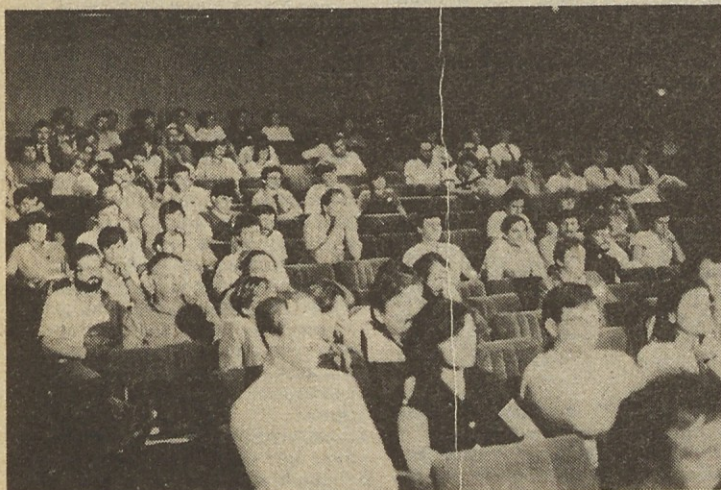
V teh dneh smo lahko z zadovoljstvom opazili, da so bila plenarna zasedanja v dopoldanskih urah dobro, lahko rečemo polnoštevilno obiskana, dokajšne-

ga zanimanja pa so bili deležni tudi popoldanski seminarji.

Kot rečeno, smo z organizacijo v Novi Gorici zadovoljni tako, da v tem smislu ni kaj oporekati prizadevanjem, da bi bili nekateri tovrstni seminarji v bodoče v Novi Gorici. Bolj je prisotno vprašanje omejenih prenočitvenih kapacitet, ki ne omogočajo organiziranja obsežnejših mednarodnih srečanj. Nadaljni razvoj kongresnega turizma v Novi Gorici bo že zahteval nekoliko ustrežnejšo rešitev tega vprašanja.

Na koncu bi se še enkrat zahvalil Iskre Delti za pomoč, ki nam jo je nudila, ker so se njeni ljudje resnično zelo potrudili. Pripombo bi pa le dal na udeležbo Iskre Delte na simpoziju, kjer je bila prisotna le z enim referatom. Kot nosilec razvoja računalniške informacijske tehnologije pri nas, bi že lahko tudi po tej strani nekoliko več prispevala. Sicer pa kot rečeno, Informatica '85 je uspešno prestala letošnjo preizkušnjo.

Boris Cerin

Udeleženci Informatice '85

O pomenu informatike je spregovoril Erik Vrenko, predsednik Republiškega komiteja za raziskovalno dejavnost in tehnologijo

Povezava notranjih procesov s

V pripravi na srednjeročne dokumente delovne organizacije Avtomatika za obdobje 1986 — 1990 smo si zastavili cilj izboljšati organiziranost delovne organizacije tako, da bo postala resnično poslovno celovit, vodljiv in programsko moderen poslovni sistem v sestavi SOZD ISKRA. Sistem, ki bo sposoben ustvarjati dober dohodek, imel pomembno mesto v jugoslovanskem prostoru in se uspešno vključeval v mednarodno delitev dela. O novem metodološkem pristopu, ciljih in usklajenosti s sestavljeno organizacijo, smo se pogovarjali s predsednikom poslovnega odbora delovne organizacije Marcelom Božičem.

Razmišljanja o tem, da obstoječi način organiziranosti funkcioniranja posameznih delov delovne organizacije in vodenja ni najbolj uspešen, segajo že v priletek tega leta, ko je Biro za industrijski inženiring pripravil na osnovi analize ugotovitve, zakaj se začrtana politika delovne organizacije v smeri večje notranje integracije, kompleksnejših proizvodov in več-

je akumulacije v obdobju 1981 — 1985 ni uresničila. Kateri so glavni razlogi?

Vsaka združitev, v našem vprašanju se to nanaša na pojem notranje integracije, že v svojem bistvu po naravi stvari, pomeni povezavo notranjih procesov z namenom, da bi dosegli boljše učinke. Ob tem prihaja do križanja intere-

sov posameznika in skupin s procesi, ki naj zagotovijo tako integracijo. Teh križanj je še več, če so posamezni deli delovne organizacije obremenjeni s kopico zgodovinskih elementov.

V Avtomatiki predolgo nismo posvečali dovolj pozornosti enemu izmed osnovnih integrativnih elementov gospodarskega subjekta, t. j. tehnologiji. Pod tem pojmom moramo poleg tehnologije v neposredni proizvodnji, kamor danes sodi tudi proizvodnja softwara, razumeti tudi tehnologijo vseh delovnih procesov v reprodukciji. Za to področje je delovno zadolžena Služba za organizacijo, ki jo pospešeno krepimo. Seveda pa je za uspešnost notranje integracije pomembno, da to hočemo, da to želimo. Nedopustno je, da dogovorjene politike v delovni organizaciji, ali SOZD ne spoštuje direktor neke TOZD, ali delovne organizacije, z dogmatičnim naslanjanjem na samoupravo svoje delovne sredine.

Vse naštetu in še marsikaj moramo v bodoče v Avtomatiki odpraviti, da bo notranja integracija čim bolj uspešna, za kar imamo dovolj pogojev. Pri tem bomo uporabili vse samoupravne in upravne vzvode.

Da se sistemski delež v naši realizaciji ni povečal tako, kot smo načrtovali, sta mislim dva razloga, prvič je temu vzrok tržni položaj, saj so kupci naših sistemskih programov v preteklih letih načrtovali mnogo manj, kot pred tem obdobjem. Drugi razlog, ki pa je mnogo pomembnejši pa je, da je bila reprodukcijska povezava med vsemi subjekti, ki sodelujejo pri realizaciji sistemskih posla, mnogo preohlapni. To moramo v bodoče popraviti z boljšimi dohodkovnimi odnosi pa tudi uvedba vertikal bo prispevala svoje. Naša bodoča usmeritev je absolutna krepitev ponudbe sistemov na področjih integralnega transporta, integralne zaščite, energetike, industrije in energetske elektronike.

Razlogov za nedoseganje planirane akumulacije v tekočem srednjeročnem obdobju je precej. Živimo v okolju, v katerem je zelo težko napovedati za vnaprej. Osnovno vodilo za ocenjevanje naše uspešnosti je primerjava z obdobjem, v katerem moramo biti boljši od povprečja. In to dosegamo.

V poletnih mesecih so sledili dogovori na poslovnih ravni, s strokovnimi službami in predstavniki družbeno-političnih organizacij o skupnih interesih delovne or-

Marcel Božič

Predstavili smo

Področje za alarmno tehniko, TOZD Trženje iz delovne organizacije Avtomatika je v sodelovanju z Iskrino filialo na Reki pripravilo enodnevni seminar s predstavitvijo sistema za kontrolo pristopa SIPKON in sistema za registracijo delovnega časa (MIRA—d) kot enega od njegovih elementov ter možnostjo uporabe hitro. Seminarja, ki je bil 25. septembra v Opatiji, se je udeležilo 40 predstavnikov delovnih organizacij in projektantskih hiš iz reškega okoliša. Namenjen je bil predvsem raziskavi tržišča, oceni, do kakšne mere so uporabniki zainteresirani za novost s področja alarmne tehnike, ki omogoča izredno hitro, natančno in v končni fazi tudi cenejšo kontrolo gibanja delavcev na delovnem mestu.

Po uvodnem pozdravu direktorja filijale, Miroslava Wolfa, je direktor področja za alarmno tehniko, Ivo Writzl seznanil prisotne z organiziranostjo in razvojno proizvodnim programom Avtomatike ter njenim pomenom in mestom, ki ga ima v sestavljeni organizaciji. Medtem, ko sta tehnični del predstavitve sistema kontrole pristopa, ki je bil spremljan s prikazom diapozitivov podrobno, razumljivo in zanimivo podala Božo Štimac, pomočnik direktorja za alarmno tehniko in Livio Cattonaro iz TOZD Razvojni institut, kot eden izmed glavnih nosilcev razvojnega projekta. Iz njune predstavitve, ki so jo udeleženci spremljali z zanimanjem, kar so potrdila tudi dodatna vprašanja, povzemamo opis osnovnih značilnosti:

Sistem za registracijo delovnega časa je eden izmed elementov sistema kontrole pristopa (SIPKON): Le-ta glede na svojo zasno-

S 6. rednega zasedanja delavskega sveta delovne organizacije

Delavski svet delovne organizacije sprejema poročilo volilne komisije z dne 26. 9. 1985 in ugotavlja, da je za sklenitev

— Samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo,

— Samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in skupno porabo ter nadomestil in dodatkov, ki pripadajo delavcem glasovala večina vseh delavcev v vsaki TOZD v sestavi delovne organizacije, kar pomeni v skladu s 3. odstavkom 25. člena zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja, da so zgoraj navedeni samoupravni sporazumi v delovni organizaciji sklenjeni. Sklenjeni samoupravni sporazumi in sprejete spremembe in dopolnitve statuta delovne organizacije se objavijo dne 2. 10. 1985 tako, da stopijo v veljavo dne 10. 10. 1985.

Poslovodni odbor delovne organizacije, kot kolegijski poslovodni organ delovne organizacije se razreši z dne 3. 12. 1985. Imenovanje v. d. glavnega direktorja, razpis del in nalog glavnega direktorja ter druga dejanja, potrebna za sistemizacijo pomočnikov glavnega direktorja ter razporeditev članov poslovnega odbora na druga dela in naloge, poteka v skladu s rokovnikom, ki ga je predlagal poslovodni odbor delovne organizacije.

1. Razpišejo se volitve odborov delavskega sveta delovne organizacije in sicer:

- odbora za plan in gospodarjenje ter finančne zadeve,
- odbora za organizacijo in kadre ter razvoj samoupravljanja

2. Volitve v odbor delavskega sveta iz tč. 1 bodo izvedene na naslednjem zasedanju delavskega sveta (predvidoma 17. 10. 1985)

3. V odborih delavskega sveta delovne organizacije ima vsaka temeljna organizacija in delovna skupnost po enega člana in enega namestnika.

Kandidatno listo članov in namestnikov članov obeh izvršilnih odborov delavskega sveta delovne organizacije predloži delavskemu svetu konferenca sindikata delovne organizacije.

Delavski svet delovne organizacije na podlagi predloga kadrovske komisije pri konferenci OO ZS delovne organizacije izvoli za arbitre notranje arbitraže SOZD Iskra naslednje delavce:

- Mirana Zupana iz TOZD Razvojni institut, Ljubljana
- Vladimirja Horvata iz TOZD Naprave za energetiko, Ljubljana in
- Franca Kocipra iz TOZD Releji, Makole.

Delavski svet delovne organizacije na podlagi predloga kadrovske komisije pri konferenci OO ZS delovne organizacije imenuje za delegata delovne organizacije v odbor za samoupravno usklajevanje letnega programa SOZD Iskra za leto 1986 Alenko Pukl iz DSSZ, v odbor podpisnic samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za uresničevanje razvojnih programov organizacij združenega dela SOZD Iskra pa namesto dosedanjega delegata dr. Bruna Stiglica, ki mu je prenehalo delovno razmerje, Antona Demšarja iz DSSZ.

Š. D.

programsko-proizvodnimi vertikalami

organizacije. Rezultat teh dogovorov je nov metodološki pristop pri organiziranju in vodenju Avtomatike, ki naj bi omogočil fleksibilnejši in učinkovitejši način vodenja procesov in sprejemanja odločitev. Kakšen je ta pristop in katere spremembe prinaša glede na sedanjo organiziranost?

Da naše opredelitve za izboljšanje gospodarjenja in večji izvoz ne bodo ostale samo deklarativne, moramo procese sprejemanja poslovnih odločitev tako organizirati, da bomo lahko tekmovali s konkurenco predvsem na tujih trgih. Biti moramo fleksibilni v prilagajanju zahtevam trgov, učinkoviti v inoacijskem procesu in sposobni reševati kadrovske potrebe.

Tako smo se v Avtomatiki odločili, da vodenje delovne organizacije v bodoče razširimo z vodji programsko-proizvodnih vertikal. Ti bodo neposredno sodelovali pri sprejemanju poslovnih odločitev na ravni vodstva delovne organizacije. Vodja programsko proizvodne vertikale mora v bodoče imeti pregled nad dogajanjem vseh reprodukcijskih segmentov vertikale, ne glede na to, v katerih delih delovne organizacije posamezne aktivnosti

potekajo. To pa ne pomeni, da lahko sprejema vse odločitve neodvisno. Nasprotno pa morajo bodoči pomočniki individualnega poslovnega organa delovne organizacije obravnavati aktivnosti svojega področja v celotni delovni organizaciji. Tako smo sklenili matriko vodenja na ravni delovne organizacije, ki bo zagotavljala fleksibilnejše vodenje in učinkovito izvajanje sprejetih odločitev, saj so v večini primerov vodje vertikal tudi direktorji TOZD. To obliko vodenja moramo v naših samoupravnih aktih in planskih dokumentih za srednjeročno obdobje tudi na ta način uzakoniti.

Iz »Poreških zaključkov« izhaja, da se tudi SOZD Iskra nahaja pod tako imenovanim procesom reintegracije, kar je bilo obrazloženo tudi na skupnem sestanku članov kolegijskega poslovnega odbora SOZD Iskra z razširjenim kolegijem Avtomatike v mesecu juliju. Ali so sprejeti zaključki Avtomatike v skladu z usmeritvami nadaljnega razvoja SOZD Iskra in s koncepti ustreznih dokumentov, ki so v pripravi? In kako se v to vključuje reševanje vprašanja o usklajevanju

proizvodnj in tehnologiji programskih organizacij v primeru podvajanj v celotni Iskri?

Vsi, ki delamo v Iskri se zavedamo, da tako organizirani kot smo sedaj, s takim načinom vodenja, ne bomo uspešno izpeljali potrebnega prestrukturiranja, ki naj bo osnova za bodočo podobo Iskre. Mislim, da proces zahteva hitre in odločne akcije, ki ne morejo in ne smejo biti samo rezultat kompromisov posameznih hotenj. Odločitve morajo biti na osnovi realnih izhodišč in objektivne presoje. Položaj nas bo prisilil, da se bomo odpovedali določenim programom, nekaterim omejili njihovo rast, vse to pa z namenom povečati naš dohodek, materialno osnovo poslovanja in intenzivno vključevanje v mednarodno delitev dela. Na svojih programskih področjih se moramo postaviti ob bok našim konkurentom na mednarodnem prizorišču.

Avtomatika aktivno podpira razmišljanja in akcije na ravni sestavljene organizacije pri izdelavi konceptov bodoče organiziranosti in vodenja Iskre kot sistema. Moti nas le, da ti procesi potekajo prepočasi. V Avtomatiki sprejeti za-

ključki so v popolnem soglasju s SOZD Iskra in soglašajo z usmeritvami dokumentov ki so v pripravi za bodočo organiziranost Iskre.

Vprašanje programsko proizvodnega usklajevanja v Iskri je eno od osrednjih vprašanj pri postavljanju njenega koncepta. Pri tem moramo biti odločnejši in dovolj hitri. Gotovo je, da ni sprejemljiva teza, ki ne načena vprašanja krčenja programskega obsega Iskre pri hkratnem ambicioznem vključevanju v mednarodno delitev dela. Mislim, da bomo morali takoj po tem, ko bodo končani osnovni dokumenti opredelitve strategije Iskre, napraviti kvalitativno in kvantitativno inventuro naših kadrovskih in tehnoloških potencialov in se na osnovi tega opredeliti za operativno pot, kako se bomo približevali našim ciljem. Jasno nam mora biti, da bo to »bitka« in, da so po vsaki bitki tudi mrtvi in ranjeni. Tu mislim predvsem tiste, ki se bomo morali prekvalificirati zaradi opustitve manj akumulativnih programov. Prepričan sem, da nimamo druge izbire, če naj večina v Iskri preživi ob tem, ko se spopada s tehnološko razvitejšo konkurenco na mednarodnih trgih.

Mi v Avtomatiki smo in bomo tudi v bodoče vsestransko podpirali koncept programskega čiščenja in opredeljevanja v Iskri. To pa se mora izvajati na osnovi argumentov, ki so podprti z boljšimi učinki in ekonomiko. Vse drugo mora imeti nepomembne vplive. V nasprotnem primeru bomo z vedno nižjo socialno onemogočili tiste progresivne sile, ki so gonilo za procese, ki so pred nami. Voditi nas mora hotenje po odkritem in poštenem reševanju problemov.

Š. D.

sistem za registracijo delovnega časa

vo nudi izjemno fleksibilnost obdelave podatkov, saj omogoča:

- prepoznavanje oseb s pomočjo identifikacijske kartice
- prepuščanje pooblaščenih oseb
- upravljanje z električnimi ključavnicami, drsečimi vrati, zapornicami in TV kamerami
- alarmiranje in obveščanje
- prostorsko in časovno selektiranje prepuščanja
- povezovanje v sistem integralne zaščite.

Čeprav je kot smo že omenili registrator delovnega časa samo eden izmed elementov sistema SIPKON, je njegova namembnost v celoti zajeta v naslednjih gradnikih:

1. ID kartica z magnetno sledjo je v velikosti standardne evropske kreditne kartice. Vsak delavec ima svojo ID kartico. Na hrbtani strani so z magnetnim zapisom zabeleženi podatki o lastniku, njegovi pooblaščenosti in instaliranem sistemu. Na čelni strani je fotografija delavca in tiskani del, ki služi za osebno razpoznavo nosilca.

2. Mikračunalniški registrator delovnega časa je avtonomna enota za: zajem podatkov iz kartic, tekoči izračun salda ur in izpis izbranih podatkov na tiskalniku. Obdeluje lahko podatke za najmanj 250 delavcev. Registracije z ID kartico se upoštevajo samo znotraj vnaprej določenega časovnega intervala.

3. Tiskalnik za protokoliranje dogodkov je standardna računalniška periferija s komunikacijskim vmesnikom RS 232 C. Običajno ga investitor že ima, zato predstavlja opcijo v sistemu. Na tiskalniku se registrirajo redni prihodi s časom prihoda, oznako in osebno kodo

delavca. Vsi ostali prihodi se evidentirajo posamezno. Opremljanje kode z imenom in priimkom delavca se izvede ob nakupu sistema.

V zaključnem delu seminarja so si prisotni lahko ogledali tudi demonstracijo sistema.

Za zaključek lahko zapišemo še to, v razvitem sistemu predstavljajo

marketinške raziskave tržišča za izdelke, ki nosijo oznako novo, enega od bistvenih elementov njegove ekonomske upravičenosti. Prav zato lahko omenjeno uspešno predstavitev, za katero gre v veliki meri zahvala tako Miroslavu Volfu, Mirku Rutarju kot njunim sodelavcem iz reške filijale, samo pozdravimo.

Š. D.

Vsakoletno srečanje jubilarantov dela

V petek, 27. t. m. so se v prostorih restavracije hotela Lev v Ljubljani, zbrali na že tradicionalnem srečanju jubilaranti dela iz temeljnih organizacij Avtomatike in njene delovne skupnosti.

Jubilarantom 10, 20 in 30 letnega dela v SOZD Iskra sta podelila priznanja Marcel Božič, predsednik

poslovnega odbora delovne organizacije in Dragica Koški, predsednica delavskega sveta Avtomatike. V kratkem nagovoru sta se v imenu poslovnega odbora in družbeno-političnih organizacij zahvalila vsem prisotnim za prispevek; ki so ga v vseh teh letih dali pri izgradnji in razvoju v svojih delovnih sredinah.

Š. D.

Jubilarnti dela — 30 let v Iskri

Interaktivni generator

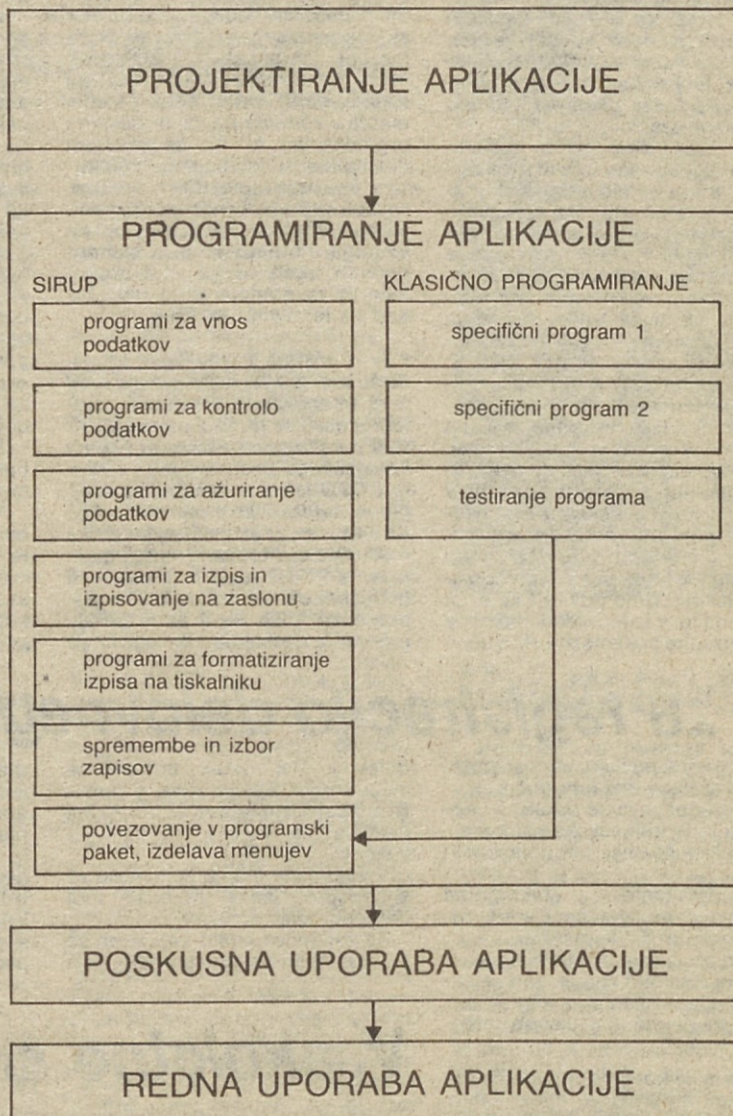
Računalnike potrebujemo za pomoč pri vsakdanjem delu tako, da je zelo zaželeno tudi možnost njihove uporabe brez zahtevnega dodatnega šolanja. Torej želimo računalnike, ki so prijazni do uporabnika, kar pa je seveda pogojeno s podporo ustrezne programske opreme.

Interaktivni generator programov SIRUP je že tak programski paket interaktivnih programov za splošno uporabo, katerega namen je pospešiti in olajšati pripravo ter vzdrževanje podatkov. Omogoča programiranje brez poznavanja programskih jezikov in zmanjšuje čas, potreben za izdelavo aplikacij, angažiranja računalnikov in programerjev za 30% do 90%. SIRUP deluje interaktivno s pomočjo parametrov, ki jih uporabnik sam izbira in določa, ob tem pa omogoča še hitre spremembe in dopolnitve programov. Skratka, interaktivni generator SIRUP je po svoji namembnosti in uporabnosti dovolj zanimiv, da ga nekoliko podrobneje predstavimo v pogovoru z Radivojem Markovičem, vodjo razvojne skupine, v kateri so sodelovali: Miljan Đokič, Vida Parabucki, Marta Bačič in Rudi Bric.

SIRUP se je na tržišču že uspešno potrdil. Kako pa je bilo z njegovim nastajanjem?

Na izdelavi SIRUP smo začeli delati že leta 1981, ko sem še

delal v TOZD Računalniki in sicer na računalniku CYBER 18. Na tem računalniku smo izdelali njegovo prvo inačico, ki je že omogočala učinko-

IZDELAVA APLIKACIJE Z UPORABO SIRUPA

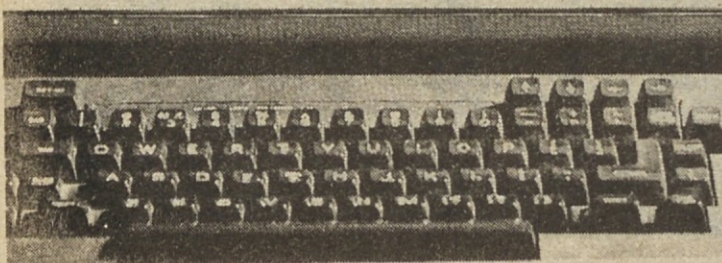
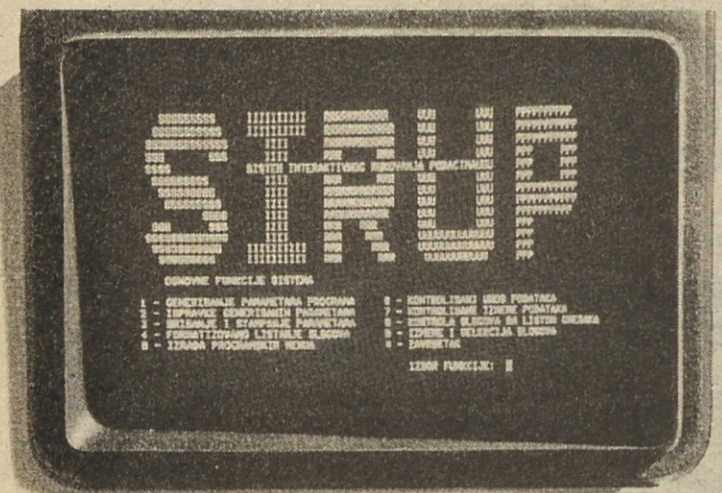
vitejše delo programov. Pri tem je bilo pomembno, da je bilo moč že to prvo inačico uporabljati brez poklicnih programerjev, saj se ga je tudi posameznik brez predhodnega znanja programiranja lahko hitro naučil uporabljati ter s tem koristiti računalniški sistem v svoji delovni organizaciji.

Po združitvi TOZD Računalniki in DO Delta smo SIRUP priredili še za uporabo na ostalih računalnikih iz proizvodnega programa Iskra Delte: vzporedno s tem smo razširili še obseg njegovih zmogljivosti tako, da je bila že prva priredba za Delto M bogatejša od prejšnjih na računalniku CYBER. Bistveno pa je bilo, da smo zagotovili uporabnost SIRUP na vseh računalnikih iz pro-

izvodnega programa Iskre Delte in enostaven prenos iz enega računalnika na drugega, saj je način dela enak na vseh teh računalnikih. To je pomembno, tako zaradi lažjega dela, kot tudi zaradi poenotenja dokumentacije.

Z vašim generatorjem SIRUP ste dosegli, da lahko v določeni delovni organizaciji uporabljajo osrednji računalniški sistem tudi sodelavci, strokovnjaki za različna področja, ki niso poklicno usmerjeni v računalništvo?

Mi smo težili k čim večjim poenostavitvam pri uporabi našega generatorja SIRUP, torej za tem, da ga lahko uporabljajo tudi delavci, ki niso poklicni programerji, samim pro-

programov SIRUP

gramerjem pa omogočimo hitrejšo delo s tem, da jih razbremenimo rutinskih del.

Vsi računalniški programi imajo skupne značilnosti, kot so: vhod podatkov, obdelava podatkov in izhod podatkov. Velik odstotek računalniških ukazov se pri tem ponavlja, določen del pa je le specifičen. Vi ste z vašim generatorjem SIRUP rešili uporabnika rutinskih, ponavljajočih se opravil. Kaj vse torej vaš generator SIRUP omogoča, oz. obsega?

Predvsem je tu generiranje programov za naslednje namene: formatiziranje in kontrolni vnos podatkov v sekvencialne in indeksne datoteke, formatizirano izpisovanje zapisov na ekranu in tiskalniku, pregled datotek, iskanje zapisov, spremembe podatkov in izbor zapisov po poljubno izbranih kriterijih, logično kontrollo vsebine datotek s spiskom napak in izdelavo programskih menujev za formiranje aplikacijskih paketov.

Za ta opravila ste za uporabnika izdelali določene pripomočke?

Da, to so funkcije za: generiranje parametrov programov, spremembe generiranih parametrov, brisanje in tiskanje parametrov, formatizirano izpisovanje zapisov, izdelavo programskih menujev, kontrolni vnos podatkov, kontrolirane spremembe podatkov, kontrollo zapisov s spiskom napak, spremembe in izbor zapisov.

Rekli smo, da ima vsak uporabnik vrsto specifičnih potreb. Recimo: kakšne oblike naj bo izpis, kako naj se shranijo podatki za nadaljnjo uporabo, kakšna naj bo kontrola vnosa podatkov itd. Za ta opravila uporabljate postopek s parametri?

To je postopek pri katerem se program ob izvajanju krmili s pomočjo parametrov, ki se nahajajo v posebni parametrični datoteki. Pri generiranju posameznih parametrov se izvaja kontrola možnih vrednosti in skupnih, funkcionalnih zvez. Če se delo s to funkcijo ne konča pravilno, ali se iz določenih razlogov prekine, lahko nadaljujemo generiranje iste parametrične datoteke s pomočjo funkcije za spremembo generi-

ranih parametrov. V generirani parametrični datoteki se zapisuje sistemski datum dela.

Najbolj preprosto interaktivno delo z računalnikom omogoča tehnika menujev, saj za njihovo uporabo ni potrebno zahtevno šolanje, oz. računalniško znanje. Omogoča tudi SIRUP uporabo te tehnike?

V SIRUP imamo funkcijo izdelave programskih menujev, ki omogoča izdelavo menujev za povezovanje različnih programov in procedur v enotni programski paket. S pomočjo enega menuja lahko uporabimo do 36 povezovanj, število nivojev za povezavo različnih menujev pa ni omejeno. Spremembe in dopolnitve že generiranih menujev so zelo enostavne.

Omenili smo vnos in izpis podatkov. Za ta namen imate v SIRUP posebne funkcije?

Za kontrolirani vnos podatkov uporabljamo funkcije, za vnos podatkov z uporabo vseh kontrol, ki jih določajo parametri v določeni datoteki. Možen je vnos v sekvencialne in indeksne datoteke. Z isto delovno datoteko pa lahko dela več terminalov. Pri klicanju programa se določi datoteka za vnos, polja za podvajanje pa izbiramo med samim izvajanjem. Pred zapisom vsakega zapisa v datoteko je možno izvajati popravke na posameznih poljih, s posebnim postopkom pa lahko vnašamo tudi podatke, ki ne ustrezajo zahtevanim pogojem kontrole. Med delom lahko uporabljamo 5 dodatnih datotek za primerjavo, ali prenos delov zapisov v delovno datoteko.

Funkcija za formatizirano izpisovanje zapisov pa je namenjena za formatizirano izpisovanje zapisov na zaslonu, ali tiskalniku. Lahko se po izbiri prikažejo deli zapisov, format izpisa pa določajo parametri. Izpis je mogoč iz vseh vrst datotek. Pristop do zapisa je možen glede na njihov položaj v datoteki, pri indeksnih datotekah pa poteka prek izbrane vrednosti ključa.

Katere funkcije v SIRUP so še pomembne za vzdrževanje

podatkov in njihovo nadaljnjo uporabo?

Tu so še kontrolirane spremembe podatkov. Ta funkcija omogoča spremembe na vseh zapisih, ki so bili že vnešeni v datoteko s predvidenimi kontrolnimi parametri. Če govorimo o indeksnih datotekah, ni možna sprememba podatkov v poljih, ki vsebujejo ključ. Pristop do določenega zapisa je možen prek vrednosti ključa, ali glede na položaj zapisa v datoteki. Vsi ostali pogoji, ki jih zahteva funkcija za kontrolni vnos podatkov pa so potrebni tudi za delo s to funkcijo.

Funkcijo za kontrolo zapisov s spiskom napak uporabljamo za iskanje tistih zapisov v datoteki, ki ne izpolnjujejo katerega od pogojev glede na zahteve določenih parametrov. Za vse tako najdene zapise v datoteki dobimo spisek, ki vsebuje položaj zapisa v datoteki, vsebino polja, katerega je treba spremeniti in kontrolne pogoje, katerih to polje ne izpolnjuje. Tako dobimo dokumentacijo, ki jo potrebujemo za uporabo prej omenjene funkcije,

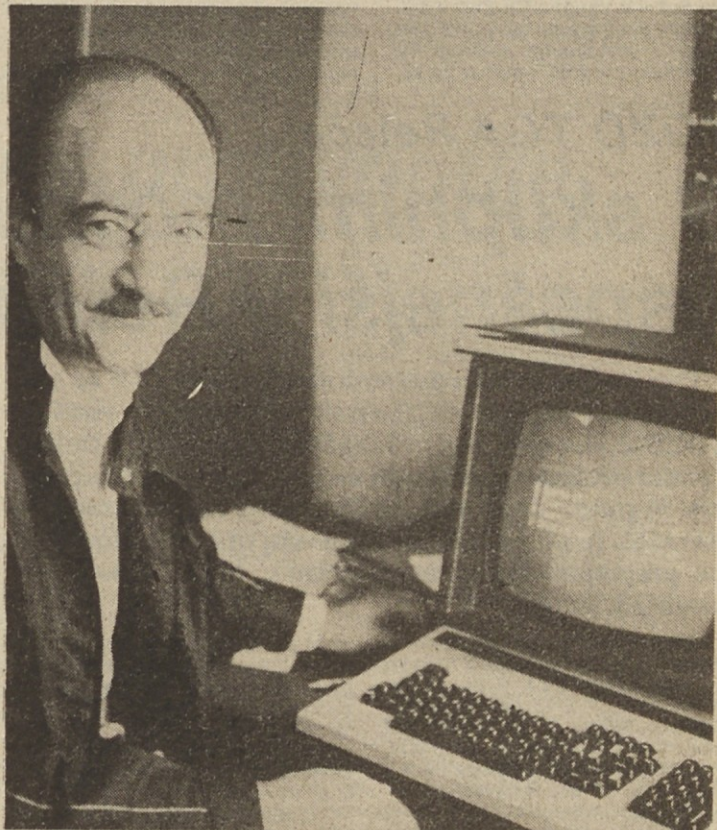
kontrolirane spremembe podatkov.

Nadalje imamo opravka s spremembami in izborom zapisov. Funkcija za ta namen nam omogoča pregled datotek, iskanje zapisov, spremembe na zapisih in izbor določenih zapisov za vnos v druge datoteke. Kriteriji za določanje karakteristik iskanih zapisov so poljubno izbrani ključ v okviru zapisa. Teh ključev je lahko do 12 in med njimi je dovoljeno vsakršno prekrivanje. Na zaslonu dobimo tipsko oblikovano sliko zapisa in lahko pristopimo k spremembi do vključno posameznega znaka.

SIRUP tako poenostavi delo z računalnikom, da je tudi na tržišču naletel na ugoden odziv. Prodajate ga tudi v ZDA?

V Jugoslaviji uporabljajo naš SIRUP že na 50 instaliranih računalniških sistemih Iskre Delte. V ZDA, kjer ga prodajamo pod imenom FORMATIX pa je prodaja že tudi uspešno stekla, vse pa tudi kaže, da jih bomo na tem tržišču lahko uspešno prodajali tudi v bodoče.

Boris Čerin

Radivoje Marković

Tovarni morata načrtovati prihodnost skupaj

V sredo, 25. septembra, je delovna skupina CK ZKS pod vodstvom izvršne sekretarke predsedstva CK ZKS **Katje Vadnal** obiskala dve temeljni organizaciji **DO Široka potrošnja**, ki imata sedež v občini Škofja Loka in sicer **TOZD Tovarna elektromotorjev** in **gospodinjiskih aparatov iz Reteč**. Obiska sta sodila v okvir srečanj delovne skupine s člani OO ZKS, ki delujejo v občini Škofja Loka. Med obiski je tekla beseda predvsem o problemih, ki tarejo posamezne delovne in življenjske sredine, zato je tudi med obiskoma v Iskrinih kolektivih razgovor temeljil predvsem na problematiki, ki izvira iz zagat pri poslovanju in še posebej o vprašanjih, ki so povezana s (skupno) prihodnostjo obeh kolektivov. V Retečah sprejeti elaborat o družbenoekonomski upravičenosti priključitve te TOZD k TOZD Elektromotorji Železniki kljub neuspelemu referendumu v Železnikih še ni izgubil veljave, še vedno namreč ostaja nespremenjeno dejstvo, da se možnosti obeh kolektivov dopolnjujejo. Medtem ko imajo v Železnikih premalo delovne sile in obilico dobrih proizvodnih programov, je v Retečah kljub zdajšnjemu poslovanju brez izgub odprto vprašanje bodočnosti sedanjega proizvodnega programa in s tem neposredno tudi zaposlitve delavcev. Stičnih točk torej ne manjka, žal pa so medsebojni odnosi povezano pripeljali v slepo ulico, obdano z visokimi tozdovskimi plotovi.

TOZD Elektromotorji: kaznovani izvoznik

Razkorak med družbeno deklariranimi stimulacijami in dejansko podporo izvoznikov še nikoli ni dosegel takega obsega kot danes, so poudarili med razpravo ob obisku delovne skupne CK ZKS v Železnikih. Pred štirimi leti je izvoznik lahko z gotovostjo računal na neokrnjeno višino kreditov za za-

gotovitev proizvodnje, namenjene tujim kupcem, danes dobi le še tretjino sredstev, ki bi mu sicer pripadala. Pred štirimi leti je izvoznik prejel 30% stimulacijo, danes le še 9%. To se seveda pozna pri ekonomiki poslovanja, saj izvozne cene proizvajalcem ne režejo belega kruha. Še posebno ne materialno intenzivni proizvodnji, kakršna je proizvodnja elektromotorjev. Razkorak med cenami reprodukcijjskih materialov, ki jih je pač treba vgrajevati v izdelke, je presegel vse razumne okvire: ob rasti cen kon-

čnih izdelkov z letnim indeksom 50, se dražijo domači materiali dvakrat hitreje. Rezerv seveda hitro zmanjka, rezultati pa so opisani z rdečimi številkami. Tak pa je bil tudi polletni rezultat TOZD Elektromotorji, ki so zabeležili 76,5 milijonov izgube. Čeprav smo o vzrokih za tak rezultat že pisali, naj vnovič pojasnimo, da so neugodnemu izidui botrovala zlasti že omenjena cenovna nesorazmerja, visoki stroški kapitala, (samo obrest) so stale to temeljno organizacijo za 144% več, kot pred letom

(dni), neustrezno gibanje tečajev, nestimuliranje izvoza z viri financiranja (TOZD je zaradi prepričljivih bančnih posojil prisiljena najemati posojila za 2% dražje pri drugih OZD), premajhen ostanek deviz od realiziranega izvoza — po pokritju vseh družbenih potreb ostane TOZD premalo deviz, ki jih preplačuje tistemu, ki jih je voljan prodati. Izgubi ob polletju pa je botrovala tudi vrsta notranjih slabosti, kamor lahko uvrstimo težave za neustrezno organiziranostjo DO Široka potrošnja in TOZD same, previsokih režijskih in materialnih stroškov poslovanja itd. Med glavnitne skupine ukrepov za izboljšanje gospodarske slike TOZD bodo zato uvrstili preusmeritev nabavne politike — več repromateriala bodo nabavljali v tujini, ker je tam preprosto cenejši. Zmanjševali bodo izmet, izboljšali notranjo strukturo TOZD v korist neposrednih proizvajalcev, posebne pozornosti bo deležen program, ki ga bo treba temeljito »očistiti« neekonomičnih poglavij, oz., izdelkov. Z notranjimi posegi bodo poskušali tudi izboljšati delovno disciplino in po možnosti še povečati delež storilnega dela med prisotnostjo na delovnem mestu — Iskraš v Železnikih sicer že danes dela v poprečju 6,4 ure na dan, kar je za jugoslovanske razmere vsekakor zavidljivo. Sanacijski program temeljne organizacije ob zaključku poslovanja v devetih mesecih letošnjega leta sicer še predvideva izgubo, saj negativnega trenda ni mogoče zaustaviti čez noč, vendar je perspektiva po tem programu

svetlejša. Ob tem, ko bodo v tovarni resno poprijeli za delo in poskušali pri sebi doseči največ pa poudarjajo, da brez zunanjega sodelovanja le ne bo šlo. Povsem nerazumljivo je, da tovarna — pretežna izvoznica, ki za svoje lastne izdelke v poprečju ne potrebuje več kot 12% deviz (glede na cene končnih izdelkov) kljub 60% deležu z izvozom doseženega celotnega prihodka, ki pa je zahteval še za 20% več fizičnega, nima dovolj deviz za lastne potrebe da kljub letošnjemu izvozu, ki bo predvidoma obsegal 17 do 18 milijonov dolarjev (kar je za malenkost manj od planiranega, ki so ga predvidevali v višini 19 milijonov dolarjev) ali dobrih 17.000 dolarjev na zaposlenega kar je sam vrh doseženega v gorenjskem gospodarstvu, Iskraš v Železnikih prejema osebni dohodek, ki je manjši od poprečja občine Škofja Loka. Prav tako ni opravičljivo, da s povečevanjem izvoza na zahodna tržišča Iskraš v Železnikih sam sebi reže tanjši kos kruha, ki bi bil ob prodaji na vzhod lahko precej debelejši.

Naj slednjič omenimo še odlučitev, ki tudi sodi v okvir sanacijskih posegov. V Elektromotorjih se mednarodne kooperacije, ki so temu kolektivu in naši celotni družbi omogočale nenehen razvoj, vse bolj spreminjajo v obliko zagotavljanja tujega repromateriala. Namesto delov za gospodinjiske apa-

rate, ki so jih doslej uvažali v zamenjavo za elektromotorje, bo zaradi vse manjše kupne moči jugoslovanskega potrošnika in zaradi neizprosne izvozne ekonomike na tovarnjakih iz inozemstva v Železnike odslej potovala (cenejša in od jugoslovanske tudi kvalitetnejša) pločevina, žica itd. Cilj je samo eden: doseči, da bo proizvodnja za izvoz, v katero so Elektromotorji kratkomaio prisiljeni, dohodkovno in akumulativno smiselna.

Med pogovorom o prihodnosti TOZD pa je bilo seveda posebno poglavje namenjeno sodelovanju s TOZD Tovarna gospodinjiskih aparatov v Retečah. Nesporno je, da so sedanji odnosi razrahljani do skrajne meje. Popoln neuspeh sodelovanja, ki je bil že zakoličen z neuspehim referendumom o pripojitvi TOZD TGA k Elektromotorjem, se potrjuje iz dneva v dan. Z odpovedmi sodelovanja s strani TOZD TGA (ki je resnici na ljubo dolžna poslovati brez izgube, proizvodno sodelovanje z Železniki pa poslovanja brez izgube ni omogočalo), z že smešnimi selitvami proizvodnje iz ene tovarne v drugo do skrajnosti pred dnevi, ko so »pogajanja« pripeljala skoraj do odpovedi sodelovanja dolgoletnega inozemskega partnerja Elektromotorjev. To bi sodu brez dvoma izbilo dno, saj bi dokaz višine plotov med TOZD predstavljal le preveliko družbeno in konkretno

škodo tovarni v Železnikih. Zaključek pogovora je bil seveda predvidljiv — čeprav ponavljanje referenduma v Železnikih zaradi neustreznega razpoloženja celotnega kolektiva ne pride v poštev, je treba doseči ugodnejše pogoje za dolgoročno programsko in proizvodno sodelovanje.

TOZD TGA: negotovost, kako naprej

Leto dni trajajoče družbeno varstvo v Tovarni gospodinjiskih aparatov v Retečah (izteklo se je junija) je bilo učinkovito. TOZD danes posluje brez tekoče izgube, zaustavljen je odliv kadrov, normaliziral so se (skoraj povsem) tudi osebni dohodki. Žal pa je ostalo odprto vprašanje prihodnosti: planske aktivnosti za bodoče leto in za srednjeročno obdobje še mirujejo, saj delavci živijo v negotovosti. Temeljno delo začasnega vodstva TOZD je bil elaborat o družbenoekonomski upravičenosti pripojitve TOZD TGA k TOZD Elektromotorji v Železnikih; dokument je strokovno neoporečno pretehtal vse možne stične točke obeh delovnih kolektivov in utemeljil prihodnost obeh TOZD, kot uspešno le pod pogojem, da se zd-

ružita programsko, poslovno in tudi formalno. Z neuspehim referendumom v Železnikih je možnost formalne združitve sicer propadla, vendar veljavnost ostalih določil sanacijskega programa (kar elaborat dolgoročno brez dvoma je za obe TOZD) še naprej velja. TOZD TGA nima dolgoročno uspešnih programov, ima pa ljudi in ustrezne prostore, v Železnikih pa imajo tisto, kar potrebujejo v Retečah — programe — nimajo pa ljudi in prostorov. To bi bilo v kratkem bistvo aktivnosti. Rezultat poslovanja v Železnikih (izguba v polletju) pa nenazadnje negotovost Iskrašev v Retečah, kako naprej (letošnje 2,3 milijarde dinarjev realizacije in 2 milijona dolarjev izvoza ob zagotovljenem ostanku dohodka še ne pomenijo dolgoročne gospodarske ustalitve tovarne, temveč kvečjemu rezultat, ki je že prihodnje leto lahko zapisan z rdečimi številkami) — to je nova spodbuda za ponoven, nagel pričetek snovanja programskega in poslovnega stapljanja na drugačni, vendar vsebinsko nespremenjenih osnovah. Seveda ob spoznanju, da bo ponovna oživitve sodelovanja, ki jo je močno zatemnilo nesoglasje zaradi neuspešne proizvodnje v Retečah odstopljenega programa iz Železnikov, bistveno napornejša. Vseeno pa je pomembno in to poudarjamo znova: delovna skupina CK je popolnoma enoglasno ugotovila, da so razprtje zgolj posledica previsokih, nesmiselnih tovarniških ograj, ki jih ob resnejši vlogi DO Široka potrošnja ne bi smelo biti. Pripravi teren za skupno načrtovanje bodočnosti obeh TOZD je zato prioriteta naloga novega vodstva delovne organizacije. Še posebej pa so za uspeh povezovanja zadolženi komunisti v obeh tovarnah.

Iskra Kondenzatorji

Povsod zabeležili dvig proizvodnje

Ker je bil mesec julij čas kolektivnih dopustov, je bila seveda v tem smislu tudi proizvodnja tega meseca manjša. Tako so v Semiču julija proizvedli blaga v vrednosti 48.277.798 din, kar je za 24% manj, kot meseca junija. Kljub temu pa so podatki za sedem mesecev letošnjega leta, to je od januarja do julija, še kar ugodni.

Tako so v DO Kondenzatorji v prvih sedmih mesecih letos, v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta zabeležili porast v višini 9%. Dvig proizvodnje so zabeležili v vseh TOZD. V Semiču namreč ob tem ugotavljajo, da kažejo letošnji trendi gospodarskih gibanj veliko povpraševanje po njihovih izdelkih na domačem trgu, medtem ko tega ne morejo trditi za tuja tržišča. Zato pridobivanje izvoznih naročil ne sledi načrtovani dinamiki.

V sedmih mesecih letošnjega leta so v Semiču prodali blaga v vrednosti 2.646.094.740 dinarjev in tako načrt prodaje uresničili v višini 57%. Letni plan prodaje na domačem trgu so realizirali v višini 65%, medtem ko je bil letni plan

prodaje na tuje uresničen v višini 45%.

Vrednost prodanega blaga je bila višja za 96% v primerjavi z vrednostjo blaga, prodanega v istem obdobju prejšnjega leta. Semiška delovna organizacija je s prodajo na domačem trgu ustvarila 1.758.945.930 dinarjev, oz. 105% več kot v istem obdobju lani. Delež prodaje na domačem trgu se je povečal od 64% v sedmih mesecih leta 1984, na 66% v letošnjem sedemmesečnem obdobju. Vrednost prodanega izvoženega blaga pa je znašala 887.148.811 dinarjev. Tako se je vrednost izvoženega blaga povečala za 80% kljub 11% manjši fizični proizvodnji, namenjeni izvozu.

Julija so v Semiču izvozili izdelkov v vrednosti 403.284 dolarjev. Skupni izvoz pa je bil za 19% večji kot julija lani. Izvoz na konvertibilno območje je dosegel višino 194.321 dolarjev in je bil za 13% nižji, kot v istem mesecu prejšnjega leta.

Letni plan izvoza so uresničili v višini 45%. Stanje na področju doseganja konvertibilnega izvoza pa je le nekoliko slabše, saj je bil letni plan uresničen le v višini 43%, izvoz pa je bil dosežen v vseh sedmih mesecih v višini 2.263.738 dolarjev. Izpadi izvoza na konvertibilno območje so se pojavili v vseh TOZD. Zato je položaj glede izvoza izredno pereč, podatek pa dobi še večjo težo, če ga primerjamo z izv-

oznimi dosežki v lanskem primerljivem obdobju.

Tako je bil skupni izvoz manjši za 7%, na konvertibilno območje za 22%, medtem ko je bil v teh sedmih mesecih izvoz na klirinško območje večji za 64%. Izvozni rezultati pa se še vedno ne izboljšujejo.

V letošnjih sedmih mesecih pa so v Semiču uvozili blaga v vrednosti 3.400.100 dolarjev, kar pomeni 20% povečanje vrednosti uvoznega materiala. Uvoz s konvertibilnega območja se je znižal za 14%, medtem ko so zabeležili kar za 714% večji uvoz s klirinškega območja. Plan uvoza so tako uresničili v višini 70%, kar kaže na hitrejšo dinamiko uvoza v primerjavi z dinamiko realizirane proizvodnje. Vzrok za to je delno v nedobavah in slabi kakovosti domačega reprodukcijskega materiala in v prekoračitvi rokov pri instaliranju stroja za metaliziranje folij.

D. Ž.

Iskra Avtoelektrika na Japonskem trgu?

Ljubljanska TV nam je v ponedeljkovem prvem televizijskem dnevniku postregla s svežo novico, da bo odslej moč kupovati tudi na našem tržišču avtomobile velike japonske firme Nissan. Z ljubljansko Avtotehno so Japonci že pred časom sklenili zastopniško pogodbo, dva modela pa so predstavili minuli ponedeljek na našem turističnem Bledu. Obiskovalci in vabljeni so lahko spoznali izredno lep model Micra, ki ima 981 kubični motor in bo naprodaj za približno dva milijona dinarjev ter močnejši, Sunary s 1585 kubičnim motorjem, ki bo stal okrog 2,5 milijona dinarjev.

Podobno vsebino novice je naslednji dan objavilo tudi jugoslovansko dnevno časopisje. Ljubljansko Delo je ob tem zapisalo, da bomo kot protivrednost za uvožne avtomobile najprej izvažali izdelke naše delovne organizacije Iskre Avtoelektrike Nova Gorica, pozneje pa tudi akumulatorje iz Mežice in luči ljubljanskega Saturnusa. Že letos naj bi na našem trgu prodali 150 do 200 predstavljenih avtomobilov, (tovarniško ceno bo treba plačati v devizah), v prihodnjem letu pa naj bi jugoslovanski kupci pokupili že tisoč teh japonskih avtomobilov.

Za nas Iskraše je posredovana novica, da bodo Japonci kupovali izdelke novogoriške avtoelektrike seveda do neke mere presenetljiva, a ne zato, da ne bi mogli uspešno konkurirati na enem izmed najbolj zahtevnih svetovnih tržišč, pač pa zato, ker doslej o izvozu Avtoelektrike na japonsko tržišče ni bilo kaj dosti slišati.

Prve kontakte z japonskimi proizvajalci avtomobilov pa so predstavniki Avtoelektrike vzpostavili že pred leti.

Zato smo se obrnili na TOZD Komerciala v Avtoelektriki, službo

izvoza, kjer so nam pojasnili, da je že stekla prodaja določenih izdelkov Avtoelektrike predvsem za drugo vzgradnjo. Tečejo pa razgovori o nadaljnjem plasmaju izdelkov te naše novogoriške delovne

organizacije za firmo Nissan, predvsem za avtomobilske tovarne izven Japonske in proizvajalce vozil, ki sodelujejo s tem japonskim avtomobilskim gigantom.

Marko Rakušček

V Avtoelektriki radi berejo

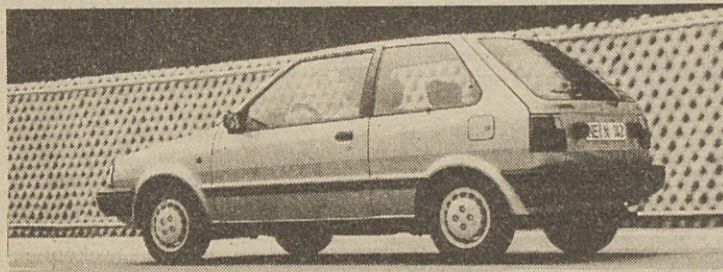
Dobra knjiga najboljši prijatelj

Skoraj vsak dan je moč opaziti med množico avtomobilov, kamionov in avtobusov, ki vozijo po cestah novogoriške občine tudi izredno lep, pisan velik avtobus z napisom: Potujoča knjižnica France Bevk Nova Gorica. To je bibliobus, ki obiskuje po vnaprej določenem razporedu kraje in vasi, šole in delovne organizacije, v njem pa je možno najti izredno bogato ponudbo raznega zanimivega in poučnega branja, knjige z različno vsebino.

Bibliobus potujoče knjižnice France Bevk obišče dvakrat mesečno tudi delavke in delavce, zaposlene v novogoriški Iskri Avtoelektriki. V tej delovni organizaciji je zanimanje za knjigo izredno. To potrjujejo tudi statistični podatki, ki so jih pripravili za letošnje prvo polletje v potujoči knjižnici. Prav zaposleni v novogoriški Iskri so namreč daleč v vrhu izposojanja knjig, v primerjavi z bralci iz drugih delovnih organizacij.

V letošnjem prvem polletju je obiskala potujoča knjižnica novogoriško Iskro enajstkrat. Delavke v bibliobusu so zabeležile v tem času kar 800 bralcev, to pa je svojevrsten rekord, ki doslej še ni bil dosežen. Ti bralci so si brezplačno (to kulturno dejavnost sofinansirajo tudi osnovne organizacije sindikata Iskre Avtoelektrike) sposodili kar 2.201 knjig. In kakšna zvrst literature je najbolj zanimiva zaposlene v Avtoelektriki. Največ so posegali po tujem leposlovju, saj so si teh knjig sposodili 1.130. Sledijo knjige za mladino; teh so si sposodili 435, na tretjem mestu je slovensko leposlovje 162, zgodovina 134, uporabne vede 122, umetnost 58, filozofija 33, zemljepis 24, medicina 22 sposojenih knjig, itd. Torej je prava knjiga, ena izmed najlepših kulturnih dobrin, v polni meri zaživela med delavci te delovne organizacije. Zanimiv je tudi podatek, da je vseh vpisanih v potujočo knjižnico kar 521 od dva tisoč, kolikor je zaposlenih na »dvorišču«, če pa bi razpolagali s podatki še iz dislociranih TOZD, bi bili rezultati še spodbudnejši. To je vsekakor lep kulturni dosežek s prijetnim odmevom, žal pa nekoliko premalo razširjen med mladino. Zato se kulturni animatorji v Avtoelektriki trudijo, da bi razširili lepo slovensko pisano besedo tudi med mlade sodelavke in sodelavce. Tako bo prispevek k bogatitvi duševnega in kulturnega utripa še večji.

M. R.

Odslej bo možno tudi pri nas kupiti avtomobile japonske firme Nissan. Na našem posnetku je tip Micra

Iskra Bovec

Izlet na Brione

Na lep, nepozaben izlet se je konec minulega tedna podalo skoraj sto delav in delavcev bovske Iskre. Iz Bovca so se z dvema avtobusoma odpeljali v petek, po končanem delovnem času in pozno pod večer že zasedli hotelsko restavracijo v Medulinu. Dolga vožnja je naredila svoje, po večerji se je že prilegel počitek v bližnjih bungalovih. Glavni cilj izleta je bil seveda nacionalni park Brioni, enega izmed otokov, Veliki Brion, so si ogledali v soboto dopoldne. Tu je res kaj videti. Izredno bogat živalski vrt, prostran safari, slikovno razstavo o Titovem življenju na Brionih in o obiskih državnikov sveta, ladji Podgorko in Jadranko, cerkvico z neprecenljivimi freskami itd. Po kratki vožnji z ladjo do Fažane, je prišlo obilno kosilo v bližnji Gajani, zatem pa po istrski obali do veličastnega Titovega

mostu, ki povezuje otok Krk s kopnim. Mnogi so mojstrovino prvič videli, zato je bilo presenečenje nad arhitekturo toliko večje. Zadnji večer so preživeli v mestecu Nji-

vica, v nedeljskem dopoldnevu pa so se mnogi osvežili še v dokaj toplen morju. Žal je kar prehitro prišel čas za povratek, ki je potekal prek Istre skozi predor Učko. Še

kratek postanek v čudoviti Lipici in srečen »pristanek« v rajskem Bovcu.

M. R.

Arhivar dedek Mraz

Ko smo bili majhni in nebolgli, smo radi poslušali pravljice in jih pozneje tudi sami prebirali. To je bila naša prva duhovna hrana in prva, skoraj živa srečanja z dobrim in zlom, s krivico in pravico, kjer na koncu vedno zmaga slednja. V poznejših zrelih letih nas je razgaljeno življenje in trpljenje odvrnilo od pravljič. Toda pravljice so ostale. Še vedno žive za vse, ki jim radi prisluhnejo.

Berimo torej zgodbo o moderni, sodobni pravljici, ki se celo dogaja med nami.

Nekoč je živel majhen mož, velikih mislih, pridnih, darežljivih rok, jasnega umetniškega pogleda, z majhno bradico, ki se je lepo prilegala živahnim modrim očem. Ni imel avta, še kolesa ne, pač pa toplo srce za otroke. Bil je dedek Mraz. Nastopal je poredko, komaj nekaj dni v letu. Saj veste, samo v času pred novim letom. Takrat so ga imeli vsi radi, mladi in stari. Spoštovali so ga, saj je posebej dobroto, pravico, razumevanje, pridnost, torej same lepe čednosti. Žal je njegov sijaj potem kar čez noč zbledel. Tik pred novim letom se je poslovil in izgubil v človeški množici. Konec pravljice.

Če se mora naslednje leto spet prikazati in razveseliti otroke, dedek Mraz še živi. Le skriti se mora ves ta vmesni čas in delati, kajti brez dela ni krompirja, ni jabolk, še prek sindikata ne.

In dedek Mraz se je zaposlil v Iskri, v stolpnici PPC, natančneje v kletnih prostorih, kjer na vratih piše Invest servis — arhiv. V velikem prostoru brez oken so mu Riharjevi ljudje postavili pred leti kovinske omare s ključavnicami, do katerih nihče ne more, razen njega. V omarah so sami predali, v predalih pa svežnji papirjev, zavezani z vrvicami na poseben način tako, da se dajo hitro razvezati. Posamične papirje dedek Mraz pregleduje, opremlja s številkami in črkami, uvršča, včasih fotografira, po potrebi pošilja in hrani. Papirjem se tod pravi dokumenti in jih je skupaj na 2.230 m² čiste površine nad 25 milijonov, zraven pa še mnogo mikrofilmov in kopij formata A4. Z vsem tem se ukvarja občasni dedek Mraz, Marijan Bajc, po poklicu samostojni arhivar.

Takole bi se po vseh pravilih morala končati naša pravljica, vendar se pri nas še izjemno nadaljuje. Marijan Bajc se namreč tudi kot samostojni arhivar obnaša kot dedek Mraz. Nezmožljiv je, natančen, miren, preprost, da mu ni enakega. Marljiv in sistematičen je tako, da že po njegovih gibih to vsakdo takoj opazi.

Ko sem prišel minuli teden v njegov »grad« brez oken, kjer sicer ne plahutajo netopirji, hlad pa je kljub temu kar precejšen, sta me takoj obstopila dva sodelavca in pribila, da je arhivar najbolj pedanten sodelavec v naši 16-nadstropnici. po nekaj urah, potem ko so se oglasili še drugi naročniki — nekateri osebno, drugi prek telefo-

na — mi je razkazal poslovanje in prepričal sem se, da je vse to res in še marsikaj drugega.

Preprost človek kaj malo, ali nič ne ve o arhivu. Doma hrani le slike iz davnine, spričevala, rojstni, poročni, ali celo ločitveni list in nekatere težke račune. Vse druge dokumente ob letu zmeče v smeti, ker nima prostora, niti veselja za arhiviranje.

Nasprotno pa sleherni podjetje mora hraniti dokumente. Obvezno. Nekateri deklaracije večno, ali vsaj do prve atomske eksplozije, druge deset let, nekatere le pet in še manj. Ščasoma se nabere toliko papirja, filmov, slik, da jim običajen arhivar ni kos. Potreben je sistem in tega Marijan Bajc ima. Preštudiral ga je do kraja in optimalno prilagodil našim potrebam in zahtevam. Zamislite si, da je treba med 50 milijoni dokumentov v nekaj trenutkih najti zahtevanega, brez iskanja po omarah. Arhiv je v bistvu skladišče. Velikansko skladišče na majhnem prostoru, s sezname, napisi in obilico prahu, ki sili v nos in ga nobena klimatska naprava ne more izločiti.

Medtem ko se je na našem prikazovalniku svetila temperatura 28° C, je bil Marijan Bajc v volneni jopici in je pripovedoval: »Pred

skoraj 12 leti, ko sem prevzel arhiv, je bilo vse v neredu, skratka plaval sem. Dolgo je trajalo, da sem vse sistematično uredil. Zdaj gre po ustaljenem redu, brez zapletov in napak.«

»Pa se kaj izgubi?« sem bil radoveden. »Ne, to ni mogoče, tudi če pošljem dokumente po pošti. Sicer pa vsak potrdi prevzem s podpisom. Najtežje je, če se spremeni notranja organizacija Iskre, potem moram ustrezno sam vse spremeniti in prilagoditi. Za tako obsežno poslovanje, kot je pri nas, ima arhiv Invest servisa v K2 premalo prostora. V Šiški, na Celovški 172 je drug naš arhiv, prostorninsko manjši, kjer delajo trije sodelavci. Tretji, še manjši del je v Prekopi pri Kostanjevici. Tam je shranjena le takšna dokumentacija, ki bo kmalu zrela za uničenje. Seveda bi bilo najbolje združiti vse tri dele, recimo v PPC in razširiti arhiv še na sosednji ekonomat in del menze. Pobožna želja, ki jo bo težko uresničiti.«

V arhivu Invest servisa K2 je promet tolikšen, kot v kaki banki. Včasih si sodelavi podajajo kljuko na vratih (in tudi ta razgovor je bil večkrat prekinjen). Ljudje prihajajo, prinašajo, sprašujejo, odnašajo. Marijan Bajc pravi, da človeka

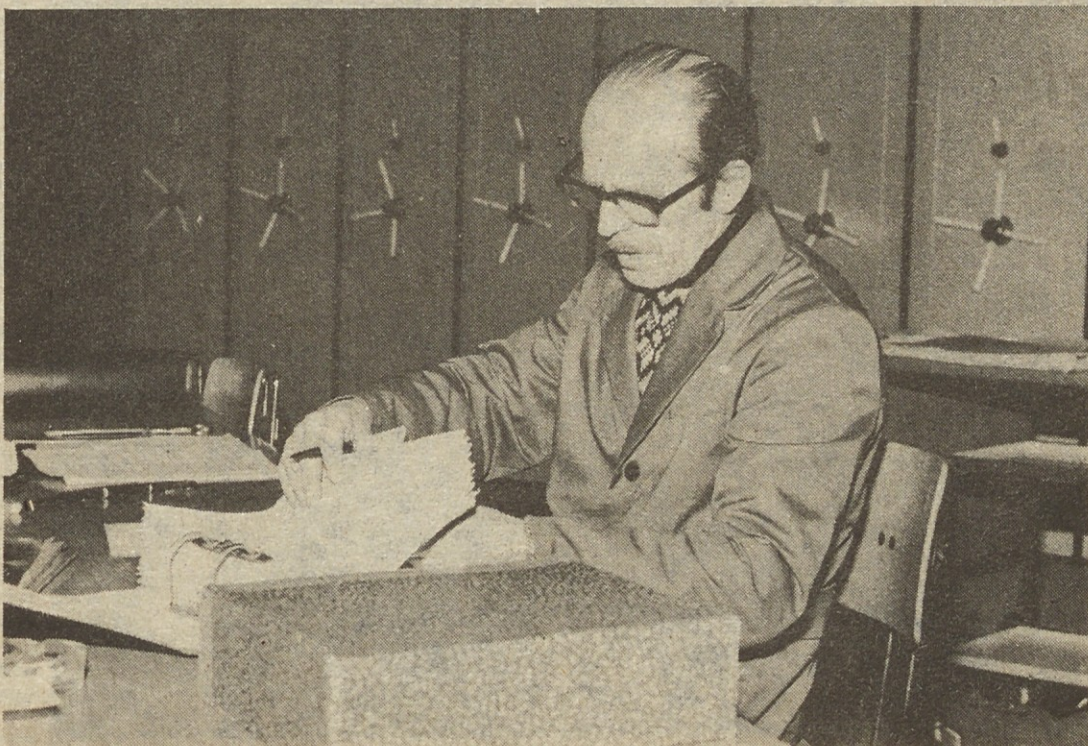
takoj spozna že po registratorju, ki ga prinese v arhiv. Mnogo je malomarnosti in pozabljivosti. Nekateri se obnašajo, kot bi prišli na odlagališče smeti. Res, samo nekateri. Prinašajo v hrambo celo z roko načečkane koncepte, ki bi terjali grafološke obdelave.

V prostem času se Marijan Bajc ukvarja z rezbarstvom, slikarstvom za otroke in maketami, je kaligraf z deli, ki so vredni ogleda. Vse rekvizite za dedka Mraza in druge podobne prireditve napravi sam. To ga zaposluje ves prosti čas. Skromen je, brez avtomobila. Kolo je nekoč kupil in ga dal sinku. Ko pa je sinko prijel domov brez kolesa, so ostale noge edino »prevozno sredstvo«. petčlanska družina — žena je bila zaposlena samo doma kot gospodinja — je nekoč živel v pomanjkanju. Zdaj je bolje, ker so mladiči odleteli iz gnezda.

Čas beži, na kadrovske uri pa se izteka. Drugo leto se bo zaključila 40-letna službena doba Marijana Bajca. Težko mu bo brez dela. Vajen je delovnega utripa od pol sedmih do treh. Kako se bo znašel? V kotu ga čakajo rekviziti za dedka Mraza in številne rezbarske podobe, izdelki pridnih rok in umetniškega občutka. Mu bo to zadoستovalo? O tem ne razmišlja, ne utegne. Sodelavec iz uvoza IC namreč ta hip že čaka na carinski dokument št. tainta z datumom pred 21 leti. Zahteva original, kajti carinska služba ne zaupa fotokopijam niti mikrofilmom....

Težko nam bo drugo leto brez tega dobrosrčnega dedka Mraza.

Marijan Kralj

Upokojenci

Nedavno se je od sodelavcev DO Mikroelektronika v ustanavljanju poslovič **BRANKO RAMOVŠ**. Polnih 25 let je združeval delo v Iskrinih tovarnah kot referent domače nabave. Sodelavci se ga bodo spominjali kot izredno natančnega, vestnega in poštenega delavca. Sam pravi, da se kar težko poslavlja od kolektiva, na katerega ga vežejo predvsem lepi spomini. Se vedno pa ni povsem prekinil stika z Iskro, saj občasno še prihaja in svoje bogate delovne izkušnje preneša na mlajše kolege.

Ob odhodu v pokoj so ga sodelavci pospremili z dobrimi željami, ob katerih je bila izrečena zahvala za njegov neprecenljiv delovni prispevek.

I. S.

Svojo poklicno pot zaključuje **MATILDA BALON**, zvesta Iskrašica, ki je v TOZD Keramika vestno in marljivo opravljala težka dela delavke v proizvodnji kar 22 let. Sodelavci so ji ob slovesu priredili prigrizno slovesnost, da bi se ji skušali zahvaliti za ves njen trud in tovarištvo. Slavljenka pravi, da je slovo sicer boleče, vendar si želi predvsem počitka in več časa, ki bi ga lahko posvetila vnukom.

I. S.

Kar dve vestni in prizadevni delavki sta pred nekaj tedni zapustili novogoriško Iskro Avtoelektriko — tovarno velikih zaganjalnikov. Prišel je čas njunega zasluženega pokoja. To sta **Stojanka Nikolič** in **Franja Valenčič**, obe sta bili zaposleni na liniji sklopov in tuljav. Stojanka je prišla v Avtoelektriko že 10. 8. 1963, torej je za njo že 22 let trdega dela. Še daljši »staž« pa ima v Zvezi komunistov, saj je postala komunistka že v mladih letih — 7. maja 1947. leta. Franja pa je bila Iskrašica že pred prihodom v Avtoelektriko, deset let je delala v sežanski Iskri, 5. septembra 1973 pa se je zaposlila v tovarni velikih zaganjalnikov. Sodelavke in sodelavci so obema pripravili prigrizno slovo, se jima zahvalili za vložen trud v delo in bogato zapuščeno dediščino, jima poklonili spominsko darilo in ju ob vsaki ponujeni priložnosti povabili na obisk.

M. R.

Najprej telovadba, nato šele osvežitev z vodo

Strokovnjaki za športno vadbo, katere namen sta zdravje in dobro počutje, priporočajo sleherno jutro gimnastične vaje in osvežitev z vodo. Na umivanje, čiščenje zob in podobno so se ljudje že navadili, na telovadbo pa marsikdo pozablja. Sicer so ljudje že prepričani, da so potrebni gimnastike, vendar jo opuščajo, ker se je treba potruditi. Preveč so se navadili na lagodnost, to pa je škoda! Če se človek gibalno zanemarija, dobi prežgodaj ohlapne mišice, otrdlo hrbtnico in pogostokrat tudi slabo držo.

Kako naj začnemo, da nam bo prišla jutranja gimnastika v navado? Za začetek priporočam prav lahke in preproste gimnastične vaje: iztegovanje nog, premikanje stopal, širjenje prsnega koša, pritiranje trebušne stene, obračanje glave in podobno. Vse to traja samo dve, tri minute. Pretegujemo in razgibavamo se lahko leže v postelji, še preden vstanemo.

Prva jutranja gimnastična dejavnost je potemtakem splošno pretegovanje. Kdor se je na prijetno pretegovanje navadil, bo kmalu rad dodal še kako vajo za krepitev mišic. Prepričan se bo, da ni škoda časa, ki ga odmerja že zjutraj za dobro počutje. Sleherne gimnastična vaja, pa naj bo še tako lahka, je za človeka, ki mora čez dan sedeti in trpi zaradi pomanjkanja gibanja, izredno koristna. Predvsem gre za krepitev zanemarnjenih mišic trupa. Kdor opravi vsako jutro nekaj vaj za trebušne mišice in nekaj vaj za hrbtnice, se s tem zavaruje proti bolečinam v križu. Vaje za krepitev »mišičnega steznika«, kot pravimo okrepljenim mišicam okrog pasu, delamo leže na tleh.

Priporočljivo je tudi, da sleherno jutro razgibavamo hrbtnico in sklepe okončin. V ta namen se sklanjamo na vse strani in krožimo s trupom, mahamo z nogami in delamo z rokami gibe, kot, da bi plavali. S takimi vajami ohranjamo gibljivost v ramenih, kolkih in gleznjih.

Jutranja vadba naj bo mnogostarska, vendar lahkotna. Dopoldne, popoldne, ali zvečer lahko telovadimo naporno, pri jutranji vadbi pa se ne smemo zasopsti. To, kar delamo zjutraj, še ni trening, temveč razgibavanje ter ponavljanje gibov, ki jih že obvladamo in pri katerih se ni treba potruditi do konca. Če se kdo zjutraj preveč napreza, mu lahko postane slabo.

Športno izobraženi ljudje se ravnajo po priporočilu: vsako jutro najprej malo pretegovanja, nato lažje gimnastične vaje in za konec osvežitev z vodo, če le mogoče prhanje. prof. Drago Uлага

Ljubitelji tenisa v Kranju so organizirali letos že 7. tradicionalno prvenstvo Iskre v tenisu, ki je potekalo 14. in 15. septembra na teniških igriščih TK Triglav. Skupaj je nastopilo 64 igralcev iz 8 DO SOZD Iskra. Moški so tekmovali v dveh starostnih skupinah, ženske pa v eni.

Priča smo bili zanimivim bojem na odlično pripravljenih igriščih.

Najboljši so prejeli lične plakete in priznanja, ki jih je podelil vodja DS Komerciala Niko Bevk.

Pri ženskah je zmagala Alma Udovč (KIB), pred Branko Kos (DELTA) in Vero Florjančič (TEL).

Pri moških do 35 let je bil najboljši Kristjan Žigon (IC). Med moškimi, starimi nad 35 let pa je zmagal Dare Ček (KIB).

REZULTATI:

moški do 35 let:

četrtfinale: Jezeršek : Kavčič 6/0, 6/1

Ahlin : Trojkovič 6/2, 6/2

Žigon : Kokalj 6/3, 6/4

Jesenko : Senjak 6/0, 6/1

polfinale: Jezeršek : Ahlin 6/1, 6/0

Žigon : Jesenko 3/6, 6/3, 6/1

finale: Žigon : Jezeršek 6/4, 4/6, 6/3

za 3. mesto: Jesenko : Ahlin 6/1, 6/4

moški nad 35 let:

četrtfinale: Kert : Ralca 6/4, 6/1

Bedenk : Arh 6/2, 6/1

Nadišar : Udovč 3/6, 6/1, 6/0

Ček : Žganec 6/2, 6/4

polfinale: Bedenk : Kert 6/0, 6/0

Ček : Nadišar 6/2, 6/3

finale: Ček : Bedenk 7/5, 6/2

za 3. mesto: Nadišar : Kert 6/1, 6/3

tolažilna skupina

finale: Prevc : Bertoncelj 6/1, 6/1

ženske:

Udovč : Kos 6/1, 6/0

Udovč : Florjančič 6/2, 6/2

Kos : Florjančič 6/3, 4/6, 6/3

R. Kožar

Druga kolesarska transversala

Ko smo se ob poletnem kolesarjenju srečevali na cestah, je velikokrat nanesla beseda na lepo kolesarsko pot po TOZD Avtomatizaciji v Stegnah. Skupaj s službo za družbeni standard smo uspeli organizirati zeleno pot.

V četrtek, 12. septembra, smo se zbrali ob osmih pred poslovno stavbo Centra sistemov za avtomatizacijo v Stegnah. Razpoloženje je bilo odlično, vsi smo bili pripravljeni na najdaljši del poti (170 km). Po slikanju in zaželeni varni vožnji na štartu smo se odpeljali po lepi novi asfaltni cesti proti Vodicam in nato do Kamnika. Do tu smo se že kar segreli in odložili anorake. Ob vzponu na 902 m visoki Černivec smo se do dobra prepotili in razredčili, združili pa spet v Gornjem gradu pri malici. Pot smo nadaljevali v razpotegnjeni skupini prek Mozirja, Titovega Velenja do Vojnika, Frankolovega, Slovenskih Kojnic pa naprej do Poljčane. Tu smo bili toplo sprejeti. Po kosilu smo si ogledali proizvodno pomožnih relejev v obratu Poljčane, nato pa nadaljevali pot čez Podplat do Rogaske Slatine. Ko smo se odžejali, smo naredili krajši sprehod po Rogaske in legli k zasluženemu počitku.

Drugi dan smo pot nadaljevali mimo Atomskih toplic, zavili smo desno na Buče, Kozje, Podsredo in Trebče. Tu smo si ogledali kraje, kjer je živel tovariš Tito v letih otroštva in v letih pred drugo svetovno vojno. Po nekoliko razgibanem terenu (gori — doli) smo si oddahnili pri kosilu v Brežicah, od tu pa nadaljevali pot na Otočec. V glavnem smo vozili po cesti, kjer se je pred dvema mesecema odvijalo Balkansko kolesarsko prvenstvo. Uživali smo v lepi pokrajini in sončnem vremenu.

Tretji dan ob osmih smo spet sedli na kolesa in se odpeljali na obisk nove tovarne na Cikavi, v

TOZD TENEL. Sprejel nas je direktor temeljne organizacije Darjo Zajc in nam nato razkazal proizvodnjo. Sledilo je povabilo na malico v obrat na Bršljino (bilo je odlično). Nadaljevali smo po dolini Krke, čez Žužemberk, Zagradec, Krko in nato v Klanec prek Kočevja do Zdenke vasi v TOZD Stikalni elementi v Dobropolje. Ogled njihove novogradnje; videli smo, da so vsi v TOZD tudi gradbeniki, saj so veliko dela na novem poslovnem poslopiju s skoraj 1000 m² delovne površine opravili sami. Da o srečanju v menzi ne govorimo! Moraš biti tam in to po dobrih 300 km vožnje. V kolikor bi imeli montirane luči na kolesih, bi bilo srečanje gotovo še dosti daljše. V mnogih stvareh smo si bili edini, naslednje leto bodo na transversali sodelovali tudi predstavniki TOZD Releji iz Makol in Stikalni elementi iz Dobropolja. Zahvaljujemo se vsem temeljnim organizacijam za sprejem in pomoč pri izpeljavi tega

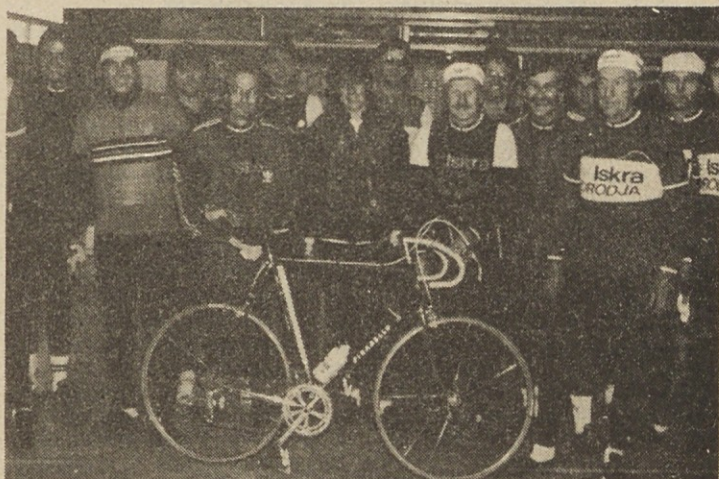
maratona, ki nas gotovo povezuje in seznanja tako športno, kot delovno.

Kot zanimivost se to: letos smo bili udeleženci maratona, kot pravijo ljudje, saj smo imeli v svojih vrstah tudi žensko predstavico — Alenka Drobnič, ki se je zelo dobro odrezala. Ne smemo pozabiti tudi na spremstvo kolone, na Ivana Podgorška in Zvoneta Fistra, ki sta skrbela za varno pot, prtljago, orodje in nas zalagala s pijačo.

Na 300 km dolgi poti so se potili:

Miran Kosmač, Matjaž Lisec, Janko Kadak, Janez Karničar, Sašo Ogrizek, Alenka Drobnič, Boris Herman, Dušan Serko, Vlado Zupan, Mitja Černe, Lojze Dolinar, Janez Klemenčič, Milan Kecman, Srečo Brglez, Boštjan Grum, Dušan Pangerc, Anton Kunstelj, Jože Cergolj, Milan Dekleva, Borut Žulič, Zvone Planinšek, Franci Avguštin, Andrej Povše, Tone Šipek, Mila Hromec, Lojze Škof, Brane Karič.

Lojze Dolinar

Še spominski posnetek v holi Centra sistemov za avtomatizacijo v Stegnah tik pred startom

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

Naš sobesednik
ing. Milan Železnik

Marsikaj napraviti, še več pa spremeniti

»Nekoliko presenečenja pa smo doživeli,« končuje svoj prispevek izpred tridesetih let ing. Železnik, v panogi avtoelektrike. Naša analiza je sicer morala ugotoviti, da stojimo na zadnjem mestu v Evropi glede avtomobilskega, oz. motornega prometa ter, da so potrebne korenite spremembe v proizvodnji motornih vozil, če naj postanejo ti izdelki predmet široke potrošnje, posebno v pogledu njihovih cen, vendar takega porasta planiranih količin za prihodnjih deset let, kakor se je sedaj izkazalo za potrebno, ni predvidela. Jugoslovanska motorna industrija predvideva občutno povečanje kapacitet za osebna vozila, motorna kolesa ter deloma tudi za tovorna vozila, posebno za kmetijske traktorje. Kapacitete za ta vozila deloma tudi že obstajajo ter jih je potrebno le zaposliti z intenzivnejšo proizvodnjo, delno pa se še grade in bodo dograjene v nekaj naslednjih letih. Količine, ki jih ta industrija predvideva za proizvodnjo vozil so še vedno premajhne, če jih primerjamo s količinami v razvitejših deželah. Promet pa, ki se bo nekoliko ojačil, bo še

vedno v vidnem zaostanku za prometom pri naših sosedih. Iz navedenega razloga moramo smatrati predvidene količine za sedaj tudi toliko realnejše in smo nanje oprli naš plan za izdelke panoge avtoelektrike. Letna vrednost te proizvodnje bo znašala po današnjih cenah okoli 4,5 milijarde din. V tej dejavnosti se nahajajo še vrtni stroji in mali pomožni motorji, ki jih uporabljamo pri drugih izdelkih. Prav ti so postali posebno zanimivi za proizvajalce sesalcev za prah, strojčkov za parket in električnih kaloriferjev. Z dobavami motorjev za te aparate se bomo vključili tudi v industrijo za široko potrošnjo. Ne smemo pa pri tem misliti, da bodo zahteve s te strani majhne, nasprotno, naročila zanje gredo že sedaj v desettisoče. Mnenja sem, da nam je tudi s te strani, kakor s strani motorne industrije, zaposlitev zasigurana.

Zelo velike zahteve trga po usmernikih pa nam dajo slutiti, da se bo ta panoga zelo povečala. Analize sicer ni bilo mogoče izdelati, ki bi zanesljivo pokazala perspektivo proizvodnje v tej smeri, ker so ti izdelki prihajali doslej iz inozemstva ter predstavljajo dodatek k raznim električnim napravam in projektom v vseh panogah gospodarstva. Zajetje teh potreb z razpoložljivimi podatki ni bilo mogoče. Tu je naša analiza le ocenila potrebe na skupno vrednost učinka 5000 kW letno, kar daje letno denarno vrednost ca 1 milijardo dinarjev.

Kratek prikaz perspektive proizvodnje v okviru posameznih panog nas lahko prepriča, da ima tovarna pred seboj v resnici še veliko nalogo. Če je danes vrednost proizvodnje 4,5 milijard din, si lahko mislimo, da je treba še marsikaj napraviti, še več pa spremeniti. Že danes nam ponekod teče voda v grlo, kako pa bomo zmogli naznačene naloge?

V desetih letih življenja Iskre se je že marsikaj spremenilo. Če bi, na primer, pred petimi leti kdo trdil, da bomo leta 1956 v tej tovarni proizvajali na enega člana kolektiva preko 1,6 milijona din vrednosti proizvodov, bi se mu verjetno smejali, ali pa bi mu ne verjeli. Tedaj, to je leta 1951, smo namreč imeli okoli 400.000 din na člana letno. Ne moremo pri tem misliti, da so bile tedaj pač cene druge. Ti dve vrednosti sta izračunani na podlagi cen istih cen izdelkov, torej ju smemo primerjati. Danes en človek v tovarni »izdel« štirikratno tedanjo vrednost — neverjetno, ampak to je dejstvo. Napačno bi bilo misliti, da smo že dosegli, kar smo mogli in, da nam v teh razmerah ni mogoče

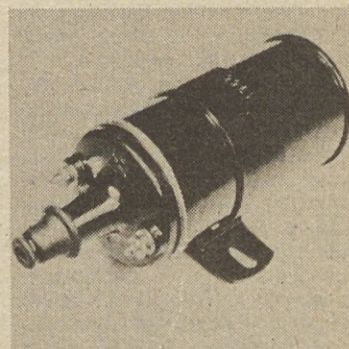
bolj delati, kbt sedaj delamo. Naš projektant je bil pogumnejši ter je vzel v perspektivnih načrtih kar dvojno sedanjo produktivnost na člana kolektiva, to je 3.200.000 din. Ta vrednost ni izmišljena, temveč ima realno podlago. Za več kot trikratno povečanje proizvodnje od današnje vrednosti na perspektivno vrednost 15 milijard dinarjev, potrebuje proizvodnja tudi določeno povečanje kapacitet. Če si zamislimo to povečanje s stroji z večjo zmogljivostjo, namesto določenega števila strožnic, na primer, neko število avtomatov, namesto velikega števila rezkalnih strojev en, ali dva kombinirana in specialno pripravljena stroja za izdelavo izbranih delov in podobno in če upoštevamo, da bo proces proizvodnje za posamezne izdelke prilagojen velikosti serij, oz. obsegu proizvodnje določenega izdelka, tako po obliki, kot po proizvodnih sredstvih, moramo priti do zaključka, da se da še marsikaj izboljšati in v bistvu spremeniti. Tako je naš projektant predvidel povečanje našega strojnega parka za kakih 60% in sicer v takem asortimentu strojev, da bodo zmogli predvideno povečanje proizvodnje na 3,5 kratno sedanjo vrednost. Pri tem se predvideva tudi povečanje staleža osebja in sicer na približno 4700 oseb, to je za okoli 2000 oseb prirastka.

Spremembe, ki jih bo pri tem doživela naša organizacija proizvodnje, bodo občutne predvsem pri formiranju poteka proizvodnega procesa. Današnja razmestitev strojev po strojnih skupinah že pri sedanji velikosti tovarne povzroča dovolj težav v organizacijskem pogledu, poleg tega, da zahteva neprimerno veliko nedovršene proizvodnje ter s tem razmeroma dolg čas trajanja izdelave serije. Že sedaj se pojavljajo težnje po razdelitvi proizvodnje na skupine izdelkov, kot je to že v montažah uresničeno. Pri perspektivni proizvodnji bo pa to sploh pogoj, ker bi pri sedanji organizaciji predvidenega dela ne zmogli. Naš perspektivni projekt predvideva zato razdelitev proizvodnje na delavnice, ki bi bile v glavnem oblikovane na panogah tako, da bi delovale čim bolj samostojno, od materiala do izdelka. Le nekaj od te proizvodnje bi bilo skupno vsem panogam, to pa le tam, kjer se ta ne more, ali ne sme razdeliti, na primer, bakelit, vijaki, vlečenje, večina operacij v galvaniki in še nekatera dela. Od tako razdeljene proizvodnje si obetamo mnogo večjo gibčnost, kot jo ima danes, večje možnosti prilagoditvi proizvodnega procesa zahtevam izdelka. V mnogih primerih bo to omogočilo tekočo proizvodnjo, to pa pomeni pocenitev,

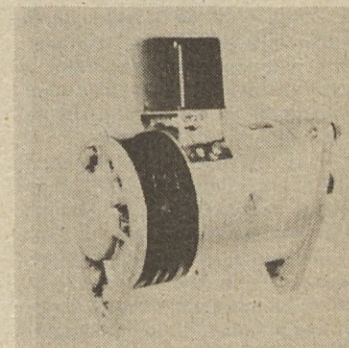
ali za isti strošek povečanje proizvodnje.

Poleg povečanja strojnega parka bo potrebno tudi povečanje proizvodnih površin. Danes obsegajo celotno površine 26.000 m², predvideno povečanje pa znaša 18.000 m², to je nov del proizvodnje, nova stavba za orodjarno in upravo, skupaj 44.000 m². V teh prostorih bi se razmestili vsi oddelki po razporedi proizvodnih panog. Vrednost proizvodnje na 1 m² proizvodne površine, ki danes znaša 170.000 din letno, se bo po razširitvi dvignila na 340.000 din. Perspektiva nam torej obeta mnogo racionalnejšo proizvodnjo.

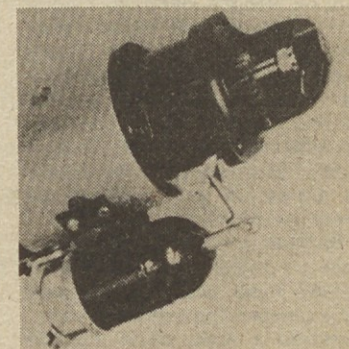
Iz tega pregleda naših perspektivnih nalog moremo izluščiti, da so perspektive Iskre pravzaprav širše, kot bi morda na prvi pogled mislili. Današnji Iskrin program nalaga tovarni še toliko nerešenih vprašanj in nalog za bodoči razvoj tovarne, da se vprašanje, kakšna je naša perspektiva, spreminja v vprašanje, kako bomo to zmogli. To pa nam bo pokazala že bližnja prihodnost.

Vžigalna tuljava

Dinamo

Starter 1,8 KS

Robert Sheckley:

Prevedel: Žiga Leskovšek

Podvojevalnik

Edmonda Dritcheja, visokega, bledikavega in ljudomrznega znanstvenika, je tvrdka General Products Corporation obtožila pesimizma, skupinske nelojalnosti in negativizma. To so bile resne obtožbe, podprli pa so jih tudi Dritchejevi sodelavci. Sodnik ni imel druge možnosti, kot da Dritcheja sramotno odpusti. V znak priznanja za devetnajst let dobrega dela v tvrdki General Products sicer ni bil obsojen za običajno zaporno kazen, vendar ni imel več nikakršnih možnosti za zaposlitev pri katerikoli drugi tvrdki.

Dritche, ki je postal še bolj bledikav in ljudomrziški, kot prej, je tako zapustil tvrdko General Products in neskončni trak izdelkov, kot so bili televizorji, avtomobili, toasterji, hladilniki in podobno. Umaknil se je na kmetijo v Pensilvaniji in delal poskuse v kletnem laboratoriju.

Čez glavo je imel tvrdke General Products in vse kar je predstavljala, kar pa je bilo praktično vse. Želel je ustanoviti ljudsko naselbino, kjer bi ljudje razmišljali, čutili in bi bili videti kot on sam. Njegova naselbina bi predstavljala utopijo; ubog in od raznih tehničnih pri-

pomočkov odvisen svet pa naj bi vzel vrag.

Za dosego takega cilja je bil le en način. Dritche in njegova žena Anna sta morala za dosego velikega cilja garati dan in noč.

Končno se jima je posrečilo. Dritche je naravnal nenavadno napravo, katero je zgradil in pritisnil na stikalo.

Iz naprave je stopil popoln dvojniki Edmonda Dritcheja.

Dritche je izumil prvi podvojevalnik na svetu.

Napravil je petsto Dritchejev in nato sklical sestanek. Vseh petsto Dritchejev ga je opozorilo na to, da potrebujejo žene za uspešno ustanovitev naselbine.

Dritche 1 je menil, da je njegova Anna idealna soproga. Vseh petsto Dritchejev se je s tem seveda strinjalo. Tako je Dritche izdelal še petsto kopij svoje žene in tako ustanovil naselbino. V nasprotju s pričakovanji javnosti je Dritchejeva naselbina sprva dobro uspevala. Dritcheji so se v svoji družbi dobro počutili, nikoli se niso prepirali, ali želeli obiskovalcev. Sestavljali so majhen in zadovoljen svet. Indija je poslala svojo delegacijo, da prouči njihove metode, na Danskem pa so

pripravili zakonodajo, ki je zagotavljala pravice podvajanja.

Toda kot v vseh ostalih poskusih ustanovitve utopij, so bila semena propada zasidrana v krhkosti človeškega duha. Najprej so zalotili Dritcheja 49, ki je bil v kočljivem položaju z gospo Dritche 5. Nato se je Dritche 37 nenadoma in strastno zaljubil v Anno 142. To je pripeljalo do odkritja skrivnega ljubezenskega gnezdeca, ki sta si ga s pomočjo Anne 3 zgradila Dritche 10 in Anna 498.

Zaman je Dritche 1 opozarjal, da so vsi enaki in identični. Pari, ki so menili drugače, so mu povedali, da o ljubezni nima pojma in niso hoteli prekiniti z novonastalimi razmerji.

Naselbina bi morda lahko še preživel. Toda takrat so odkrili, da je imel Dritche 77 harem sedmih gospe Dritche: Anno 12, 13, 77, 187, 303, 336, 489 in 500. Vse ženske so izjavile, da je popolnoma enkraten in ga niso hotele zapustiti.

Konec je bil na obzoru. Pospešil ga je pobeg žene Dritcheja 1, ki je zbežala z novinarjem.

Naselbina je propadla in Dritcheji 1, 19, 32 in 433 so umrli s strtimi srci.

Morda je bilo bolje tako. Zanesljivo prvotni Dritche ne bi nikoli prenesel šoka, ko bi videl, da je tvrdka General Products z uspehom uporabila njegov utopični podvojevalnik za proizvodnjo avtomobilov, toasterjev, hladilnikov in podobnih reči.

Barbara Hočevar:

Delovna zvest

prevajamo prevajamo
in tipkamo in tipkamo
bi kavico bi vsi jo bi
to bo zaradi zobkov
lepo si se zredila
daj čisto malo curryja
sovražim ponedeljke
razporek mora biti
ta dva sta par o ja
jo je prijel sem videla
HA grozno grozno
grozno slabe plače

Miha Avanzo:

Tako je to

Že dolgo nisem napisal
nobene pesmi.
Moja pajčevina kot da je razpeta
v napačnem kotu.
Stvari se ne lovijo vame,
ampak
v frleče nitke zgodovine.
Še ne vem,
ali naj premaknem mrežo
ali sebe.

Francka Tronkar

Človek

Kam hitiš,
da v dirkah vse lepote zamudiš,
postoj, poglej odsev jesenske zarje,
poglej nebo, ki plavo je kot morje.

Kam hitiš,
človek, za kaj se ti boriš,
zakaj ne občuduješ več oblakov,
zakaj mirnih nimaš več korakov.

Kam hitiš,
mar nečesa se bojiš,
postoj, poslušaj svojega srca utrip,
pri prijatelju ustavi se za hip.

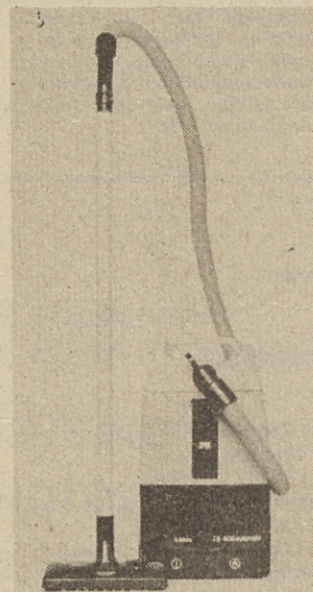
Kam hitiš,
saj veš, da NJEJ ne ubežiš,
ukradi čas, o življenju premišluj,
malo tihe sreče zase skuj.

UGODEN NAKUP

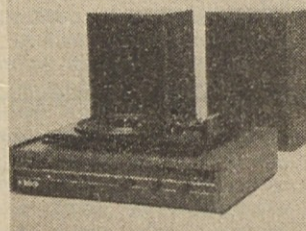
GOSPODINJSKIH APARATOV

Iskra — Široka potrošnja ponuja izredno ugoden nakup svojih izdelkov:

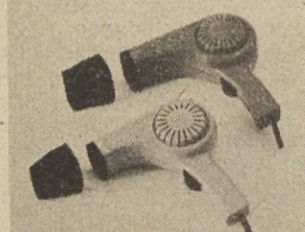
1. Sesalnika TS 900 (900 W)
2. Gramofona SNG 1040 stereo 2x4 W z ojačevalcem in zvočnima omaricama
3. Sušilnika las TINA S (500 W)
4. Varilnika folije VF

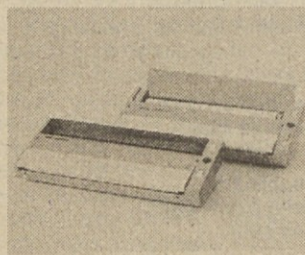
Sesalnik TS 900.

Gramofon SNG 1040.

Sušilnik las TINA S.

Varilnik folije.

Vsi izdelki so naprodaj s 15% popustom v treh obrokih brez pologa in brez obresti. Popust pomeni, da je treba za sesalnik TS 900, ki stane v trgovini 23.889 din odšteti le 19.900 in še to v treh obrokih, ki jih pričnete plačevati naslednji mesec po nakupu. Gramofon SNG 1040 velja v trgovini 21.526 din, za Iskraše pa je tokrat na voljo za 18.000 dinarjev. Sušilnik las TINA S lahko kupite za 3.200 dinarjev, v trgovini pa stane 3.808. Varilnik folije VF je cenejši za dobrih 600 dinarjev; v trgovini stane 4.118, tokrat pa je naprodaj za 3.500 dinarjev. In še tehnični podatki:

Sesalnik TS 900: moč 900 W, 8 priključkov, avtomatski navijalnik kabla, indikator napolnjenosti vrečke.

Varilnik folije: je namenjen za pakiranje živil, ki jih hranimo v zamrzovalni skrinji.

Gramofon SNG 1040: omogoča predvajanje gramofonskih plošč v stere izvedbi; vgrajen je 2 x 4 W ojačevalnik z zvočnimi omaricami.

Fen TINA S: zmogljiv sušilnik las z močjo 500 W.

Prijave za nakup zbirajo v vseh temeljnih organizacijah in DSSS sindikalni poverjeniki (povprašajte pri predsedniku osnovne organizacije sindikata), informacije pa lahko dobite tudi po telefonu 061 213-213 interna 21-59 — Božidar Borštnar in interna 21-92 — Mile Kandus. Naročeni izdelki bodo dostavljeni po pošti, ali s kamionom tako, da jih boste lahko prevzeli v vaši delovni enoti.

Iskra

SOZD elektrokovinske industrije

61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

Izobraževalni center Ljubljana

razpisuje posebno obliko pospešenega izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po programu:

1. šola za načrtovanje mikroelektronskih vezij v Iskri

v času od 11. 11. — 23. 11. 1985 in od 2. 12. — 20. 12. 1985 v Ljubljani in Škofji Loki

Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno mladim in perspektivnim razvijalcem kompleksnih sistemov z uporabo integriranih vezij po naročilu.

VSEBINA: Program je sestavljen iz splošnih in posebnih tem, ki celovito pokrivajo naslednja tematska področja:

1. osnove načrtovanja vezij MOS
2. računalniška programska oprema za načrtovanje vezij MOS
3. načrtovanje vezij z logičnimi mrežami in standardnimi celicami
4. načrtovanje naloge

ORGANIZACIJA: Skupne oblike andragskega dela bodo organizirane celodnevno 5 dni v tednu. Kandidate opozarjamo naj si prilagodijo obveznosti v zasebnem življenju na nadpovprečno obremenitev v času šolanja. Obiskovanje šole bo redna delovna obveznost.

Udeleženci, ki ne poznajo osnov operacijskega sistema VMS na računalniku DEC/VAX, se bodo predhodno udeležili uvajalnega seminarja »Osnove operacijskega sistema VMS na računalniku VAX 780/785«, ki ga prireja DO Iskra Mikroelektronika od 4. — 8. 11. 1985.

Udeleženci, ki bodo vse obveznosti iz programa uspešno opravili, bodo prejeli spričevalo o uspešno končanem šolanju in bodo imeli prednost pri razporejanju na odgovornejša dela in naloge na področju računalniško podprtega načrtovanja vezij po naročilu, v okviru najmodernejšega načrtovalskega centra v Iskri Mikroelektroniki.

ČAS IN KRAJ: S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli dne 11. 11. 1985 ob 9. v hotelu Transturist, Škofja Loka, 2. 12. 1985 ob 9. pa v Iskri Mikroelektroniki.

PRIJAVE: Pisne prijave za uvajalni seminar »Osnove operacijskega sistema VMS na računalnikih CES/VAX 780/785« sprejema direktno B. Koštrin, Iskra Mikroelektronika, tel. št.: 061/576-311, do 25. 10. 1985. Izpolnjene prijavnice za seminar »1. šola za načrtovanje mikroelektronskih vezij v Iskri« naj udeleženci pošljejo najkasneje do 25. 10. 1985 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI.

Podrobnejše informacije o organizaciji, izvedbi in vsebini programa lahko dobite pri dr. F. Runovcu na tel. št.: 061/576-311, ali v Izobraževalnem centru SOZD Iskra, tel. št.: 061/222-212.

Mali oglasi

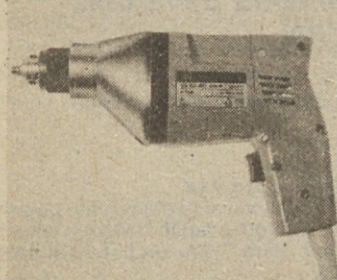
Klubska omara, primerno za dnevni prostor črne barve, dolžina 2 m, višina 1,10 m, prodam. Informacije po telefonu 315-582 (služba), ali doma 578-299.

Secesijsko pohištvo, izdelano na Dunaju leta 1920, prodam. Informacije po telefonu (služba) 315-582, ali doma 579-299.

UGODEN NAKUP

Iskra — industrija za električna orodja Kranj Prodaja v Ljubljani, Trg revolucije 3

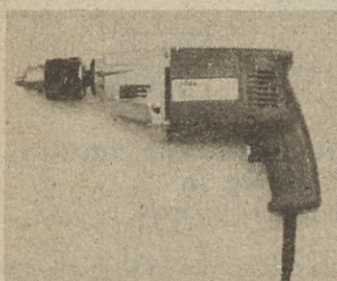
Če ste nameravali kupiti električni vrtalnik, krožno žago, ali kombi garnituro pa tega doslej še niste storili, potem vas bo naša ponudba prav gotovo razveselila. Za 20% ceneje in na pet obrokov lahko kupite naslednje naše stroje:

Vrtalnik VS 401 A se odlikuje po izredno majhni masi, zato zelo ustreza za najrazličnejša montažna dela

20.211,50 din

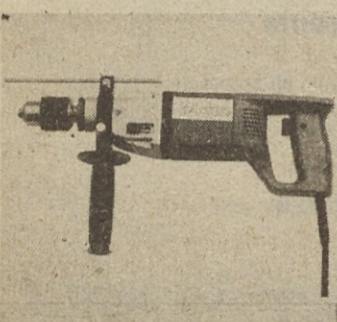
VS 401 A
380 W, 1600 vrtljajev/min,
Ø8 mm za jeklo, Ø15 mm za les,
1,35 kg

Vibracijski vrtalnik VV 508 T je ustrezno oblikovan, da ga lahko trdno in z lahkoto držimo v rokah. Njegova moč in število vrtljajev zagotavlja uspešno obdelavo najrazličnejših materialov: lesa, jekla, barvnih kovin, plastike, opečnega zidu in tudi najtršega vibrirnega betona.

18.875,00 din

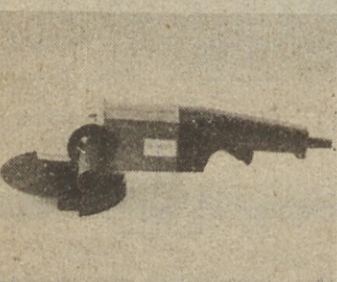
VV 508 T: 520 W
0—540/0—1400 vrtljajev/min
30—10800/0—28000 vibracij/min
vrtanje v jeklo 10 mm, v les 20 mm, v beton 12 mm, masa 1,9 kg

Vibracijska vrtalnica VV 602 D (zaprt ročaj) in VV 602 E (pištolni ročaj) sta profesionalna vrtalnica za zahtevnejša dela. Učinkovit vibrirni mehanizem in ergonomska oblika zagotavljata tudi lahko in učinkovito vrtanje betona, opeke in drugih materialov. Z dodatnim adapterjem se na stroj lahko vpnejo tudi priključki klip klap.

40.423,00 din

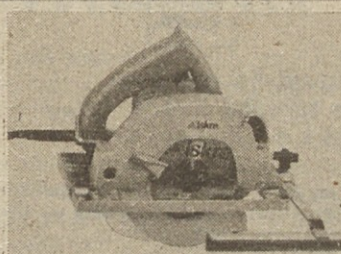
VV 602 D in VV 602 E
650 W, 2000 vrtljajev/min
13.600 in 40.000 vibracij/min
Ø13 mm za jeklo, Ø16 mm za beton,
3,3 kg

Kotni brusilnik KB-128 C odlikuje razmeroma močan motor in majhna masa, kar je posebno primerno za delo v težjih razmerah. Posebno varnostno stikalo onemogoča slučajno vključitev stroja.

KB-128 C
1200 W, 8300 vrtljajev/min.,
Ø brusne plošče 178 mm,
masa 3,9 kg

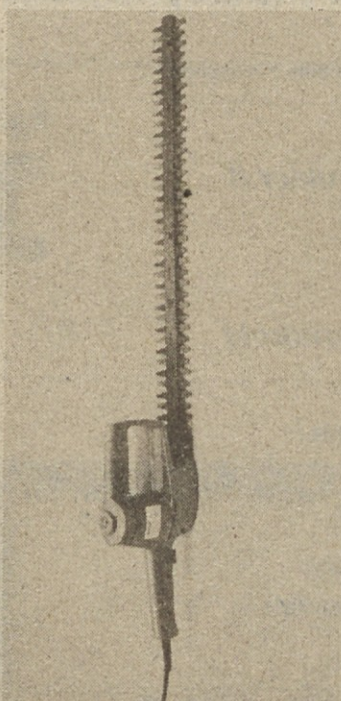
46.198,00 din

Krožna žaga KZ 55 D je majhna, priročna ter ima močan motor. Žaga je opremljena z listom z vidia zobci za žaganje trših materialov.

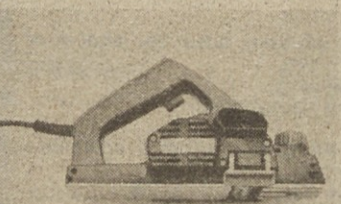
31.977,50 din

KZ 55 D
830 W, 4500 vrtljajev/min
rez do 55 mm, 4,5 kg

Vrtne škardje SV 60 A. Žive meje in drugo okrasno rastlinje moramo dva do trikrat letno postržiti, letni čas striženja pa je odvisen od vrste rastlinja. S tem dosežemo enakomernejšo in gostejšo rast, seveda pa tudi lepši izgled. Striženje z običajnimi ročnimi vrtnimi škardami je zelo zamudno in tudi naporno delo, zato to opravilo rajši prepustimo električnim vrtnim škardam. S temi škardami je striženje bistveno hitrejšo in lažje. Prednosti škarij SV 60 A so: večja učinkovitost zaradi dvojnega rezila, dvojni, nasprotno se gibajoči rezili, dolgo rezilo: 600 mm. Škarje so lahke in vzdržljive. Uporabnika varuje dvojna izolacija. Radio in TV motnje so dušene do predpisanega nivoja. Tehnični podatki: vhodna moč 320 W, hodi v minuti 1800, dolžina rezila 600 mm, dvojen tip rezila, masa 2,4 kg.

28.874,00 din

Skobeljnik SK 82 B. Prednosti: močan 400 W motor, lahko zamenljivi noži z vidia rezili z obeh strani, 2 V utora (žleba) za žebljenje robov, gibljivi varnostni pokrovček, varnostno stikalo preprečuje nenamerno vključitev, gumb za nastavljanje globine z varnostnim položajem, tiho delovanje, prostor za shranjevanje šestrobne vtičnega ključa, dvojna izolacija v skladu z Evropskim varnostnim standardom (CEE 20, Cenelec HD 400), radio/TV dušenje motenj, v skladu z EEC predpisi (82/499). Tehnični podatki: glej prospekt. Osnovni pribor: komplet nožev z vidia rezili z obeh strani šestrobni vtični ključ

23.099,00 din

V ceni je že vračunan prometni davek, kot je to zakonsko določeno. Pologa za kredit ni, letna obrestna mera na glavnico pa je 28%. Informacije in pogodbe dobite v Kranju pri Beti Bolka (22 221, int.: 28 — 51) in v Ljubljani pri Veri Dolinšek (213 — 213, int.: 15 — 95).

Zahvali

Ob smrti mojega dragega moža

Pavleta Kopača

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v DO Iskra Mikroelektronika za podarjeno cvetje, denarno pomoč ter za izrečeno sožalje

žalujoča žena Cilka z otroci

Ob smrti mojega dragega očeta

Ivana Pišljara

se iskreno zahvaljujem sodelavcem DO Kibernetika, TOZD Merilne naprave, za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje

sin Bernard Pišljara

Iskra

Iskra Kibernetika — Industrija merilno-regulacijske in stikalne tehnike Kranj, 64000 Kranj, Savska loka 4

Na osnovi sklepov komisij za delovna razmerja temeljnih organizacij združenega dela in delovne skupnosti razpisujemo dela, oz. naloge delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

1. vodje gospodarske priprave proizvodnje v TOZD Stikala

in objavljamo naslednja prosta dela, oz. naloge:

TOZD Števc

2. samostojni konstruktor II 3. konstruktor I

TOZD Stikala

4. vodja funkcijske kontrole 5. varnostnik

Razvojno tehnološki center

6. strojni tehnik, oz. rezkalec, strugar, ali orodjar

za dela na stroju za elektroerozijo

Delovna skupnost Komerciala

7. Pripravnika

za dela v prodajni službi v Ljubljani

Kandidati morajo izpolnjevati poleg splošnih še naslednje posebne pogoje:

Pod točko 1.:

- visokošolska izobrazba ekonomske, organizacijske, in druge ustrezne tehnične smeri,
- 5 letne ustrezne delovne izkušnje,
- organizacijske in vodstvene sposobnosti,
- znanje tujega jezika,
- pogoje, določene z družbenim dogovorom o uresničevanju kadrovske politike v občini Kranj.

Mandat za razpisana dela traja 4 leta.

Pod točko 2.:

- 4 letna srednješolska izobrazba elektrotehniške smeri — elektronika
- 2 letne delovne izkušnje.

Pod točko 3.:

- 4 letna srednješolska izobrazba strojne smeri,
- 6 mesečne delovne izkušnje.

Pod točko 4.:

- visokošolska, ali višješolska izobrazba elektrotehniške smeri,
- 4 letne delovne izkušnje.

Pod točko 5.:

- 2 letna srednješolska izobrazba ustrezne smeri,
- zaželeno ustrezne delovne izkušnje
- pogoje, potrebne za pridobitev dovoljenja za nošenje in posest orožja.

Pod točko 6.:

- 4, oz. 3 letna srednješolska izobrazba strojne, oz. kovinarske smeri,
- večletne ustrezne delovne izkušnje,
- zaželeno poznavanje izdelave orodij.

Pod točko 7.:

- visokošolska izobrazba tehnične smeri,
- znanje tujega jezika,
- od kandidatov pričakujemo veselje do marketinškega dela.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in s kratkim opisom dosedanjih delovnih izkušenj v 15 dneh po objavi na naslov: ISKRA KIBERNETIKA, Kadrovska služba, Savska loka 4, 64000 Kranj.

Iskra

**Iskra Commerce,
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3
TOZD Zunanji trg**

vabi k sodelovanju sodelavca za opravljanje del, oz. nalog

direktorja INO firme Iskra Elektronik GmbH, Stuttgart, ZRN

Pogoji:

- diplomirani ekonomist ali diplomirani elektroinženir
- 5 let delovnih izkušenj
- zunanjetrgovinska registracija
- aktivno znanje nemškega jezika

Delavca se imenuje za mandatno dobo 4 let.

Kandidati naj vloge z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev, s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjih delovnih izkušenj pošljejo v roku 8 dni na naslov: Iskra Commerce, LJUBLJANA, Kadrovski sektor, Topniška 58.

Iskra

**Iskra — Industrija širokopotrošnih izdelkov,
64220 Škofja Loka, Titov trg 3a**

**TOZD Tovarna antenskih naprav, Vrhnika,
Vrhnika, Idrijska c. 42**

Komisija za delovna razmerja objavlja naslednja prosta dela in naloge:

1. nabavnega referenta

Pogoji:

- elektrotehnik, strojni tehnik, ali komercialni tehnik
- 4 letna izobrazba
- 2 leti delovnih izkušenj pri komercialnih delih
- vozniški izpit B kategorije
- poskusno delo traja 2 meseca

2. kontrolorja procesa

Pogoji:

- elektrotehnik,
- 4-letna izobrazba
- 3 leta delovnih izkušenj v kontroli
- poskusno delo traja 2 meseca.

Pisne prijave, s priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev, naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: Iskra-TOZD Antene Vrhnika, »Za komisijo za delovna razmerja«, Idrijska c. 42, Vrhnika

Iskra

**TOZD SEM — Tovarna specialnih elementov
in materialov Ljubljana, Tržaška 2**

Vabi k sodelovanju sodelavca za opravljanje naslednjih del in nalog:

— analiziranje, informiranje in usklajevanje na področju AOP in poslovanje TOZD

Od kandidatov pričakujemo srednjo izobrazbo ekonomske smeri in 8 let delovnih izkušenj.

Poskusno delo je 2 meseca.

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Podrobnejše informacije dajemo kandidatom na neobveznem usnem razgovoru. Vloge sprejemamo v 8 dneh po objavi na naslov: Iskra — IEZE, TOZD SEM, Kadrovska služba, Ljubljana, Tržaška 2.

Večnamenska montažna hišica

Predstavljamo vam hišico z enim prostorom, ki služi lahko kot vrtna uta za počitek, vrtno orodje, shrambo, ali bivalni prostor.

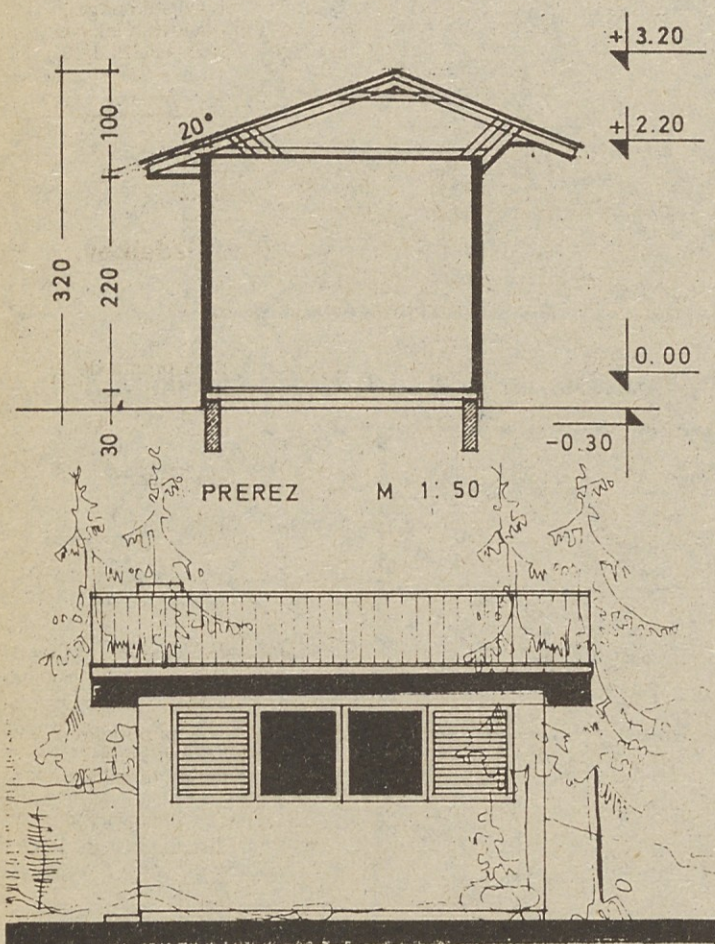
Morda imate v oddaljenem kraju košček zemlje, ki jo obdelujete, ali pa koristite za odmor v naravi. Gotovo bi želeli imeti v tem ambientu tudi zaprt prostorček in prav »hišica«, ki jo predstavljamo, po funkcionalnosti prostora, kot tudi po izgledu, ustreza a vsa področja. Če je samo en prostor premajhen, lahko daljšo strešino podaljšamo in zadaj pridobimo še dva dodatna prostorčka, ki služita za WC (poljsko stranišče) in shramba za kurjavo, ali vrtno

orodje tako, da osnovni prostor ostane strogo bivalen. »Hišica« je montažna (leseni skelet), toda več o detajlih konstrukcije v prihodnji številki.

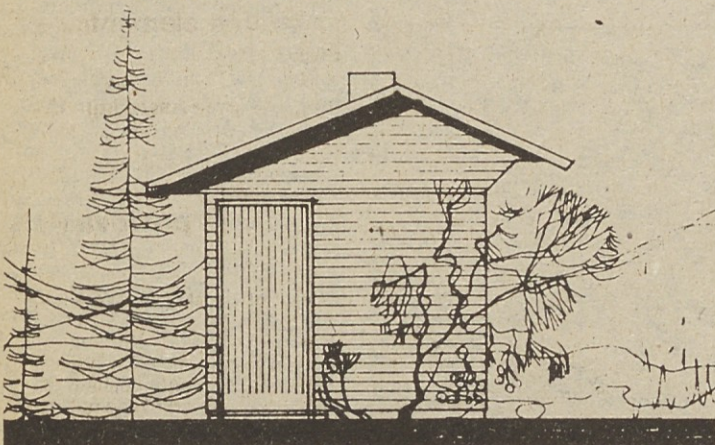
Še to: za tak objekt ne potrebujete gradbenega dovoljenja, pač pa samo soglasje za postavitve na želeni lokaciji.

Prihodnjič boste iz detajlov in opisa lahko videli, da povsem vsa dela pri taki hišici lahko opravite sami, ne da bi bili strokovnjaki. Seveda morate predhodno nabaviti ves potreben material, katerega pa ni toliko, da ne bi finančno zmogli take gradnje tudi vi.

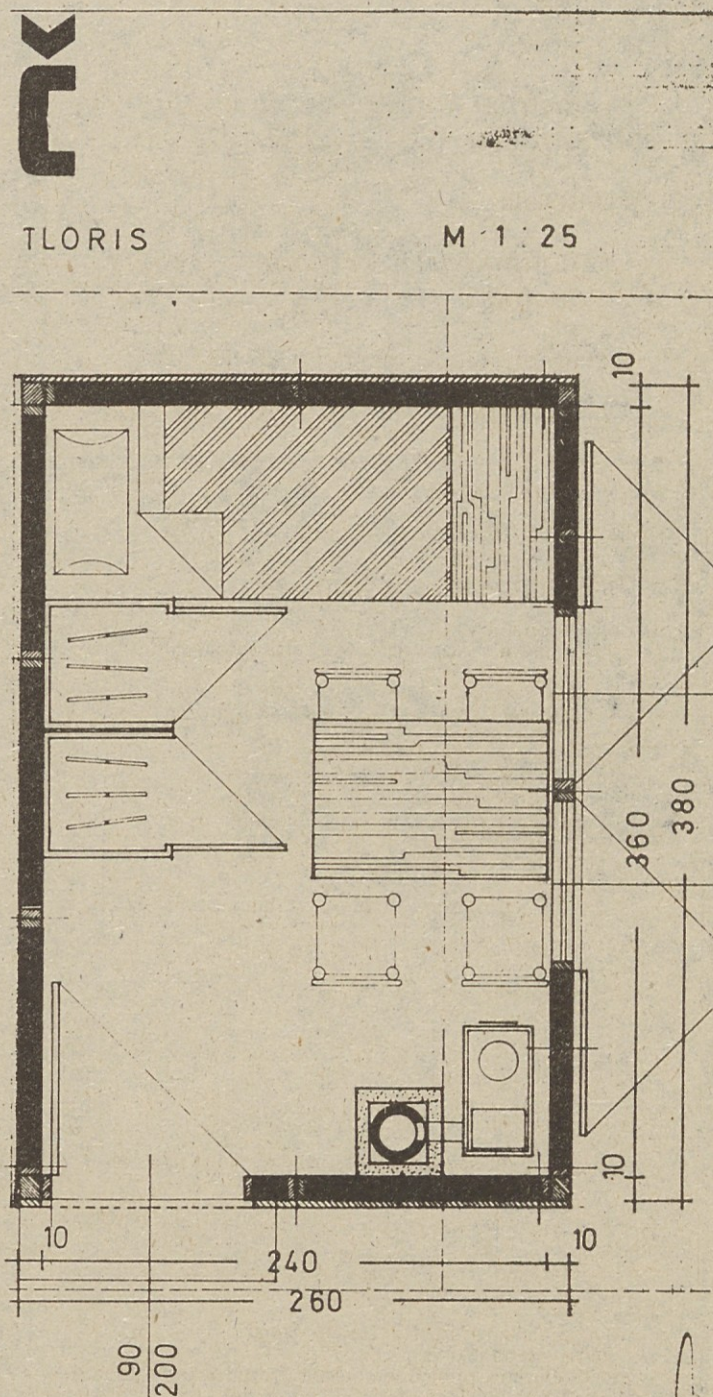
mik

VZDOLŽNA FASADA

PREČNA FASADA

NETO POVRŠINA
BRUTO POVRŠINA

8.64 m²
9.88 m²

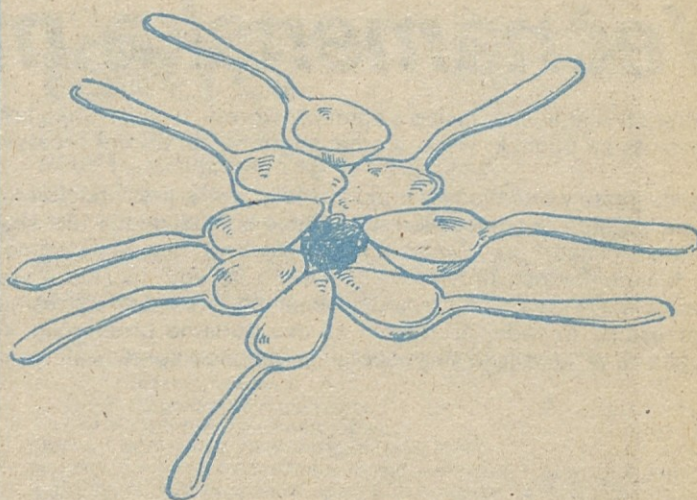
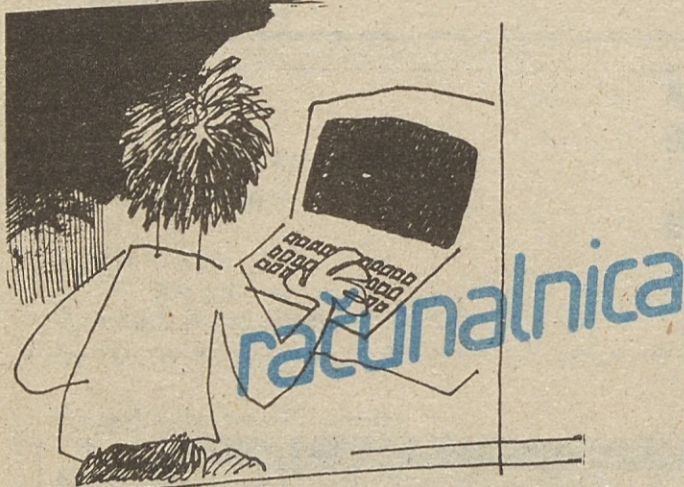

Iskraš! Pripeljite svoje otroke v Računalnico!

Kot lani se tudi letos v času Sejma elektronike v ljubljanskem Cankarjevem domu dogaja Računalnica. Vsak dan od 9. do 18. se lahko v učilnicah in

igralnicah Velike sprejemne dvorane, 1. preddverja in Okrogle dvorane, seznanite z računalniško opremo in programi za vzgojo in izobraževanje ter z zbirko Dobro jutro, elektronika. V Stekleni dvorani in v Tiskovnem središču poteka seminarja iz računalništva in programskega jezika logo. Poleg tega sta vsem obiskovalcem na voljo hardware servis in velika izbira računalniške literature.

Seveda nas lahko obiščete vsak dan, še posebej pa vabimo vse Iskraše, da pripeljejo svoje otroke v Cankarjev dom v petek, 11. oktobra ob 16., ko se jim bomo lahko povsem posvetili. Na svidenje, torej, v Računalnici!

A. KOVAK

Dellitev po ključu

Devetnajste letne športne igre sindikata Kranj

Telematika najboljša v rokometu

Kranj — Na letošnjih, že devetnajstih letnih športnih igrah sindikata Kranj so s tekmovanjem končali tudi v rokometu, pred tem pa tudi že v malem nogometu, kjer je bila najboljša ekipa Tekstilindusa in vaterpola, kjer je zmagala ekipa Ikosa, je naslov prvaka v rokometu osvojila, tako med moškimi, kot tudi ženskimi ekipami Telematika.

Na letošnjih letnih športnih igrah je v rokometu sodelovalo devet moških in dve ženski ekipi. Moške ekipe so bile razdeljene v tri skupine, zmagovalci skupin pa so se pomerili v finalu za prvaka. Najboljšo igro v finalu so prikazali rokometarji Iskre Telematike, ki so brez težav premagali ekipo Tekstilindusa, kot tudi ekipo PM Kranj.

Izidi — finale: Tekstilindus: PM Kranj 16:21 (11:11), Telematika : Tekstilindus 17:7 (10:2) in PM Kranj : Telematika 14:17 (6:10). Vrstni red: 1. Iskra Telematika, 2. PM Kranj, 3. Tekstilindus, 4. OŠ Lucijan Seljak, 5. Aerodrom, 6. Planika, 7. Iskra-Stevci, 8. Iskra Kibernetika, 9. Sava.

J. Kuhar

						ISKRA	SPOKORNISKI NACIN ZIVLJE- NJA	GOZDNA POTKA	SARAJEV. TV NADALJE- VANKA	ORŽAVNA BLAGAJ- NA	GRŠKA CRKA	OTOK V JADRANU	HITRO PISANJE Z ZNAKI	FRANC. FILMSKA IGRALKA (ANNA)
						TISKAR- SKA ZVEZDICA								
						STARE- ŠINA								
						ZIDARSKA ŽLICA								
						LETAL- PODJETJE								